49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1796 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 9 ՄԱՅԻՍ 1907 26 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1325 – 26 ԱՊՐԻԼ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزته در
صاحب امتيازى: اوهانس قيصر
ادارهخانهسى: باب عالى جادهسنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԳԱՐՈՒՆՆ Է ԵԿԵՐ...

ՔԻՉ ՄԸ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՅԻՍԻ ԴԻՑՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ 1 Մայիս 907

Գարունն է եկեր.... Այսպէս կ'ըսէ ժողովրդական սիրուն երգ մը, որ իր նոր ելած ատեն մեծ խանդավառութիւնով և ընդունելութիւնով ողջունուեցաւ, և սակայն դեռ մինչեւ այսօր շրթունքներու վրայ իր վայրկեանը ունի։ Գարունն է եկեր. իրաւ ալ կը զգանք զարթնումը մեր կուրծքին տակ նոր յոյսերու, նոր երազներու, նոր սէրերու։ Ձմեռը իր յիմար եռուզեռը ունի հոս, իսկ գարունը զուարթ, թարմ կենսականութիւն մը։ Քանի մը քօյլ ծառուղիներու երկայնքը կամ փողոցներու մէջ, հպանցիկ ակնարկ մը, և այս իսկ բաւական է ցոյց տալու թէ Փարիզի մէջ ո՛րչափ մեծ է ճակները և իրերու կեանքը, ո՛րչափ հզօր է այն անսահմանելի հոսանուտը որ ամբոխները կը խառնէ անհուն բաբախումի մը մէջ և ամէն արարածներէն կը չինէ մէկ մարմին մը, հսկայական հրէշային մարմին մը։ Գարունին յուզումնառատ թեթեւացումը կը տարածէ կուրծքերու տակ։ Ծեծանիչները առած են իրենց թակերը, լեղակները, յաւմիկները, սփռոցները իրենց բոյրերը կը խառնեն արփնշող ցուլարփներն արբշռութիւններուն։

Փարիզ կը վերկենդանանայ, Փարիզ կ'ազատուի։ Դաշտերը և անտառները բացած են իրենց կուրծքերը փարիզցիին և փարիզուհիին համար։ Այրերը կը վազեն կիները գիւղեր, իսկ կիները՝ իրենց նոր արդուզարդները, անմասնութիւնը ցուցադրելու։ Ո՜հ սա փարիզուհիները։ Կարելի՞ է դիմագրաւել անոնց հրապոյրին, պչրանքին, ըղձանքներուն։ Բոյր, զարդ, նորոյթ։ Ահա իրենց երրեակ խաղալը։ Արդեօք ա՛ս չէ՞ կիներուն անմշակոյթ երջանկութիւնը, — փայլիլ, չողչողթալ։ Կիները ամէնէն աւելի յիմար են յերդ ուրախութիւններու և ինքնամոռացման։ Անոնք միշտ կը անհողհարին տափակ կեանքէն, սովորական կենցաղի ախրութիւններէն հեռանալու, անդին քշուելու համար։ Անոնք կը պաշտեն պչրիկ, անշուսն խայտանքները, որոնց կայլակները անոյշ գրաւանքներով կ'օծէ անոնց սիրտը։ Հաշուագիտ, անսովոր երջանկութիւններու զօր սպասման մէջ անոնք կը նուիրուին առօրեայ, վաղանցուկ քաղցրութիւններուն։

Մեծ քաղաքին թոհ ու բոհին մէջ ուր յուսահատօրէն և ջղայնօրէն կը չարժի մարդ կը կորսնցնէ քիչով ապրելու, հայեացքէ մը, ժպիտէ մը, մաղթանքէ մը խայտալու երջանկութիւնը։

Քաղաքներու կեանքը բանաստեղծականութենէ կը մերկացնէ ժողովուրդը, որ սակայն իր նախնական բնազդներէն չուզեր բնաւ արանձնանալ, և երբ բնութիւնը կը զարթնու, ինք ալ զարթօնք մը կ'ունենայ յուզումներու, զգացումներու և կենդանութեան։

Մայիսը գարնան գերազանցապէս հրապուրիչ ամիսն է։ Ժողովրդական տօն մըն է ան գրեթէ աշխարհի ամէն կողմերը։ Ֆրանսայի համար մանաւանդ, ազգ. տօնի հանգամանք ունի, պրոլէտառ գործաւորներուն տօնն է այն։ Այդ օրը բոլոր աշխատանոցները և գործարանները գոց են, դաշտերը և մարգագետինները խռնուած են մրտտ կրտտ ամբոխներով, ամէն կողմ գոռում գոչում, գոչ ու կանչ, երգ ու նուագ։

Բայց ո՛րչափ ալ աւանդապաշտ ըլլան, դարձեալ կարելի չէ պահել հնութեան հրապոյրութիւնը և խորհրդապաշտութիւնը։ Նախնիք աւելի բանաստեղծ և տեսլապաշտ եղած են, քան մենք որ թերթուն զգայնութիւններ և հրեանդագին առաւուններ ունինք միշտ։ Կարելի՞ է չմտածել այն հին առնանհաւէտները՝ ուր Մայիսը կը փառաւորուէր, քերթողաբար և արուեստագէտօրէն։ Այս սովորութիւններէն ընկորներ դեռ կը մնան՝ հոս հոն, գաւառներու մէջ։

Ֆրանսայի հարաւային նահանգներուն մէջ Մայիսը կը տօնեն Մայիսի դիցուհիով մը։ Գիւղէն ամէնէն սիրուն և գեղաճեմ աղջիկը ճերմակ վարդերով կը պճնեն և կը նստեցնեն դալարագուարճ թաքառեցի մը մէջ։ Այս ընտրեալը կիսաստուածի մը պէս ջերմեռանդութեան առարկայ կը հանդիսանայ, ժողովուրդը կուգայ իր մեծարանքները յայտնել գարնան այդ խորհրդանիշին, որուն ընկերուհիները՝ միւս կողմէ քան մը կը բռնեն այդ «հաւատացեալ»ներէն, կազմելու համար օժիտ՝ դիցուհիին ապագայ ամուսնութեան համար։ Զմայլելի տեսարան մըն ալ կար, ինչպէս կը պատմուի։ Հողագործները ծաղկազարդ և պսակադրուած տաշտ մը կը չինեն, ուր նստած կ'ըլլայ եղեր Դիցուհին՝ շրջապատուած իր ընկեր-յաւերժահարսներէն։ Խայտանքի և արբշռութեան ինչ պատկեր է, երբ այդ թափօրին առջեւէն անցնող ամէն մարդ պարտաւոր է եղեր համբուրել գեղանի դիցանոյ ին... այտերը։ Բայց տարի մը, նոր դիցուհին որ կ'երեւի էրիկ-մարդոց պեխերէն չատ չէր ախորժեր և աւելի գործնական հակումներ ունէր, առաջարկեց որ անցորդները փոխանակ համբոյրի դրամ մը ձգեն իր գիրկը։ Եւ աւա՜ղ, ինչպէս կ'ըսէ Փարիզցի սրամիտ քրոնիկագիր մը, այդ օրէն այս աղջկան անչահ չարժումը՝ աննկարագրելի ընդունելութեանը արժանացաւ իր յաջորդներուն։

Հիւսիսային գաւառներու մէջ Մայիսի առտուն կը կատարուէր ցորենի օրհնութիւնը։ Աղջիկներ ամբողջ ճերմակ հագած, ծաղիկներով զարդարուն, կենդանի և առոյգ որանները պէս դաշտերը կը վազէին իրենց ճամբուն վրայ ցանելով ծաղիկներ ու տերեւներ, մինչդեռ իրենց կը հետեւէին բոլոր գիւղացիները և գիւղացուհիները՝ ծաղկայարդար, երգերով ու պարերով։

Բրիտանիոյի շրջակայքը պատանի մը հագուստները տերեւազարդած անտառ կ'երթար պառկիլ մանրչակներու և վայրի ելակներու քով։ Միւս կողմէ՝ գիւղին մէջ «Մայիսի Թագուհի» մը կը զարդարէին, որ թափօրով կ'երթար անտառ, կը գտնէր պատանիին պառկած տեղը և կ'արթնցնէր զայն համբոյրներով։

Ուրիշ անգեր, երիտասարդներ գիշերանց կազմելու կ'ելլէին նոր ճիւղերու և գեղաբաց ծաղիկներու խուրձեր, որանցմով կը դրասանգէին այն տանը, ուր կը քնանար իրենց սիրեցեալը։ Առտուն, այս վերջինը երբ արթննար, պատուհանը բուրումնաւէտ հանձքով լեցուն կը տեսնէր, սիրարտայայտ երկտողներ կցուած ծաղիկներուն։ Այս սովորութեան մէջ խաղեր ալ կը մտնէին։ Այն աղջիկները որոնք քննադատութեանց և անհաճոյութեանց տեղի տուած էին, «Մայիս»ի ծղտամէն տակ իրենց պատուհանին առջեւ կը գտնէին սեւի սիտորի պսակ մը։

Այս աւանդական տօնախմբութիւններուն ամէնէն կարկառունը տեղի կ'ունենար Պուրկօնեի երկրին մէջ։ Մայիսի տօնը կ'ազատագրէր գեղատի աղջիկները իրենց մօր հսկողութենէն և գեղատի կինները՝ ամուսնական բռնակալութենէն։ Կարելի է երեւակայել պատկերը։ Տեսակ մը օրէնքով՝ կիներուն և աղջիկներուն համար։ Վա՜յ այն էրիկներուն որոնք դժգոհ ձգած էին իրենց սիրեցեալ կնոջը։ Սրգիլուած էր էրիկներուն ձեռքով պատիժ մը տալ իրենց կիներուն, ապա թէ ոչ գաւեչտօրէն կը պատժուէին։ 1533ին Լիոնի քաղաքը մէկ իմաստուն սա հրամանագիրը հաղորդեց. — Մայիս ամսուան միջոցին էրիկ մը քանի անգամ որ զարնէ իր կնկան, տեղւոյն կիները պէտք է զայն էշու մը վրայ հեծցուցած պտտցնեն, ծաղրաբանութիւններով և ըռնիչելով. կամ այդ էրիկը պէտք է դնել սայլի մը վրայ և այսպէս երեք օր ամբողջ պտտցնել, իր իրաւունքը միայն տալով անոր, որ է հաց, պանիր և ջուր։

Բայց այս սովորութեանց մեծ մասը անհետացած է։ Փարիզի մէջ մէկ աւանդութիւն միայն կը մնայ. Մայիս 1ին գեղատի աղջիկներուն նուիրել մարգարտածաղկի ճիւղ մը, իբր խորհրդանիշ երջանկութեան։ Մայիսի առտուով կը փափաքէի իմ հեռաւոր քոյրերուս ղրկել մէյ մէկ ճիւղ մարգարտածաղիկ, բայց աւելի դիւրին չէ՞ որ մաղթեմ երջանկութեան նարօտներ իրենց վարդերանգ և ողորկափառ ճակատներուն։

ՄՈԴՊՍՑ

ԽՍՐՂՍՍԿԷ

Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց!!!

Այո, Քրիստոսի Ս. Յարութիւնը տօնեցինք ես, դուն, սա, դա, նա, մենք, դուք, սոնք, անոնք։

Եւ այսպէս Զատիկն ալ եկաւ իր բոլոր փառքերովը, այսինքն... չօրեկովը, հաւկիթովը, այցելութիւններովը, շնորհաւորութիւններովը եւ բոլոր մօտաւոր ու հեռաւոր ազգականներովը ու բարեկամներովը։

Ինչ ըրիք Զատկին.

Ես իմ մասիս... հնացայ։

Իսկ դուք այցելութիւններու ելաք բնականաբար, Զատիկը շնորհաւորեցիք, օդին, այս տարուան անձրեւներուն, սառեցնող ցուրտին, եկեղեցւոյ մէջ խռնուած բազմութիւններուն եւ պնակներու առատութեան վրայ խօսեցաք, բանբասանքներ... բամբասեցիք անխուսափելիօրէն, մէկ երկու տարտ կերաք ապահովաբար եւ գոնէ մը խմեցիք բնականաբար, հեւ ի հեւ եկեղեցիէն կամուրջ, կամուրջէն թիւնէլ կամ թրամուէյ ցատկեցիք, ծիկիններու կառքերուն վրայ կոխեցիք եւ հրացցիքներ պատռեցիք ձեր այդ ճռճռացող փափկին մէջ եւ այսօր, ո՞վ բարի քրիստոնեաներ, յոգնած պարտասած կ'սպասէք... յաջորդ տարուան Զատկին, այդ միեւնոյն բանը կրկնելու համար։

Ինչ բանք եւ ի՞նչ կրնամ ընել. միայն երկնային համբերութիւն եւ երկրային մխիթարութիւն կը մաղթեմ ձեզի, որովհետեւ կ'զգամ որ տաս դժուար է պատռանցնելու եւ փափուկ... բուսական գաւաթի մը չափ։

—o—

Հաւկիթներ... Զատիկէն մնացած. մտի՛կ ըրէք.

Տէր Կուտիմեան, Զատկի երկրորդ օրը այցելութեան կ'ելլէ. նոր եկած է գաւառէն և գաղափար չունի այս տեղի այցելութեանց եղանակին վրայ։

Բարեկամի մը տունը կ'երթայ.

Ըստ սովորութեան Զատիկը կը շնորհաւորէ.

Անուշ կը հրամցնեն.

Տէր Կուտիմեան կը խոյտայ, որովհետեւ փորը անօթի էր և տառմը կը բողբոջէր մը մը տալու կը պատրաստուէր։

Տանտիրուհին ափսէով անուշ կը բերէ և կը հրամցնէ.

Տէր Կուտիմեան ձեռքը կ'առնէ անուշին ափսէը և կարծելով որ գաւառական սովորութեանց համեմատ ուտելեղէնները կը պատուեն զառկական այցելուները դգալը հեղ մը բերանը կը տանի.

Ո՜հ, հիանալի, անմահական ու պատուական անուշ.

Հեղ մըն ալ կ'առնէ...

Ո՜հ, հրեշտակային կերակուր կը բացագանչէ Տէր Կուտիմեան.

Դգալը կ'երերայ...

Սակայն յանկարծ տեսնելով որ Տանտիրուհին մէջտ դէմք կանգնած կ'սպասէ. կը մեկնէ, չը մայրէնէր որ չնորհալի տիկինը ոտքի վրայ մնայ, ուստի անուշով լեցուն բերանը բանալով.

— Խնդրեմ Տիկին դուք նստեցէք, ինծի մի սպասէք, կը յարգեմ, կը կամաց կամաց կ'ուտեմ!!!

Պատկեր!!!

—o—

Ուրիշ նօթ մը...

Տէր Հովկուլեան Զատկի այցելութեան պիտի ելլէ.

Թէ ո՞վ էր Տէր Հովկուլեան, քիչ մը կենսագրական գիծեր.

Երք մեւսիւ մը... Մարզուանէն երկու օր առաջ հոս եկողի մը չափ. մեծ գլուխով պարան մը ամ'չափ խոշոր ականջներով և նոյնչափ մըն ալ մեծ ու երկար ոտքերով.

(Մատենիս կը պատմէր թէ Տէր Հովկուլեանի կոշիկով անգամ մը մինչեւ Քեաղըթհանէ պտոյտի գացած է ընտանիքով. Մ. Բ.)

Հօրը մօրը մէկ հատիկն էր և մէկ հատիկ... առածը եւ չվերադարձնելու մասին. Թէեւ լաւ չեմ գիտեր բայց կ'ըսէին թէ ձանրուկի և վարունգի ամիսներուն մէջ մեր աշխարհը եկած է... երթալիք ուրիշ տեղ մը չգտնելով։ Ամուսնացած է... երեւակայութեամբ և եթէ գործերը յաջող երթային և «ուսկումին պոլ» ըլլար, այդ տարին... երական ամուսնութիւն մը պիտի կնքէր։ Փառասիրութեամբ կ'այրէր, «Վրաս գրէ» տեսակէն ինչպէս կ'ըսեն և երեսուն ղուրուշով վարձուած սենեակի մը մէջ... մինչեւ իրիկուան ճաշն կ'օրօար և յետոյ իրիկուան կը մեկներ Մաքրիգիւղ, ուր փոխադրուած էր վերջերս, լաւծ ըլլալով որ հոն հաստատուողը, նախ մեծ մարդոց դասը կը դասուէր և յետոյ դիւրութեամբ աղջիկ կը գտնէր։

Տէր Հովկուլեան Զատկի առտուն, «բուռ էթմէք տոն լը թաէն» ինչպէս կ'ըսեն Ֆրանսացիք, որոնց շնորհաւորութեան ելլել. Հաւատալ հիւանդանոցին «փոքան այցելութեան» մէկ մէտրոյ (կը հաւատային թէ սիլլի է եղեր) տուած ըլլալուն։

Ու ճամբայ ինկաւ Տէր Փանտալեան (փառասիրան բանը կ'ուզեմ)։

Գալեց ու քալեց, երկար ատեն քալեց և վերջապէս զարկաւ տան մը դուռը. բացին. ժպտեցաւ. բարեւեց. անգամ մը դուռը բացողին երեսը նայեցաւ ու վեր ելաւ.

Տիար Հովկուլեան նստաւ. բերնով կերաւ անուշը եւ աչքով... անուշ հրամցնող օրիորդը, խմեց գահուէն եւ միսերուն այս տարուան տարապայման ազութեան վրայ առեւտրական... տեսութիւն մը ընելէ յետոյ վար իջաւ.

Տան օրիորդը, ինչպէս կը պահանջէ քաղաքավարութիւնը ինք ալ վար իջաւ ճիւրը ճամբելու համար,

— Մնաք բարով օրիորդ, բսաւ Տիար Հովկուլեան ձեռքը օրիորդին կարկառելով.

— Երթաք բարով...

Բայց այդ միջոցին ճիչ մը բարձրացաւ. իննապաշտպանութեան խրդուկ աղաղակ մը. տնեցիները վար վազեցին ու... Տիար Հովկուլեանը դուրս վռնտեցին։

Գիտէ՞ք ինչու համար.

Որովհետեւ Տիար Հովկուլեան որ Սալօններու դուռներուն առջեւ մեծցած էր եւ կենցաղագիտութիւնը կըլլած, օրիորդին ձեռքը համբուրելու համար ծռած ատեն, առանց ուզելու (ինք անանկ կ'ըսէ) սխալմամբ ափոնած էր օրիորդին ձեռքը... երեսին։

ԼՌՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ

ՈՒՇՆՈՏ ԷՄՄԻՆ

Ամառ թէ ձմեռ՝ ցերեկ թէ գիշեր, ամէն օր միշտ նոյն յաւիտենական անբաժան ընկերը — նուիրական ցուպը ի ձեռին՝ կը թափառի, թաղէ թաղ, փողոցէ փողոց՝ տունէ տուն։ Կաշմբաշան ու Թիւնեղ, մօրուսաւոր այս բարի մարդուկը, պատկառելի երեւոյթով 80նոց ծերունի մը, գրեթէ 10-12 տարիէ ի վեր ընդհանուրին սէրն ու ուրուշը իր վրայ հրաւիրած, կը շարունակէ իր բարի սովորութիւնը։ Չի կայ տուն մը, ընտանիք մը որուն անդամները հակակիր զգացումով մը տոգորուած ըլլան հանդէպ իրեն։ Ամէն կողմ միշտ միեւնոյն ջերմ ընդունելութիւնը, բարեկամական անկեղծ ցոյցերն են որ տեղի կ'ունենան իր չուրջ։ Ինքը դաշտի մարդ, դաշտը ապրած, դաշտը մնած, Զատիկէն անմիջապէս վերջ կը չուէ լեռները մինչեւ աշուն։ Հապա ձմեռը, Տէրը պահապան ըլլայ։ Ձմեռուան ցըրտաստարուու գիշերները, մէկ մըն ալ տեսնես կ'ընթանայ հսկայ քայլերով՝ տանիքներու երկար չարքերէն. հովը կը փչէ, ձիւնը կը տեղայ, տանեաց քիւերէն սառոյցի բիւրեղեայ չիթեր կը կախուին. ամբողջ քաղաքը խոր թմրութեան մէջ ընկղմած է։ Ո՞վ կրնայ համարձակիլ դուրս ելնել այս պահուս, սակայն մեր Ուշնոտ Էմմին հո՛գն է, ան ունի իր անզուգական ընկեր ցուպը, ոտքերը կիսամերկ, հին ու մին կօշիկներով, կողոպուտ (*) բալթօ մը ուսը՝ անդադար ծխնելոյզները կը համբէ իր յաւիտենական յանկերգը կրկնելով. «Իլէ՛ք իլէ՛ք, Աղջէ՛ վախցէ՛ք, տանկ չափօգ եղեր է, կուսաղանան կօյ խուսան, օրկմօզը գոնիրը բացվեր է, տիլէկի վօլստ է. իլէ՛ք, իլէ՛ք աղէօթք էրէ՛ք, վօղը փուչմոն կունաք, էս աշխօրհքը կանցնը, հաւիկ հալմմակուց ձիգ կօսիմ, վօղը մնասէք թը չի լըմեցօք»։

(Ելէ՛ք, ելէ՛ք, Աստուծմէ վախցէք արշալոյս է, աքլորները կը խօսին, երկնից դռները բացուեր է, խնդրուածքի ու աղօթքի ժամ է. ելէ՛ք, ելէ՛ք, աղօթք ըրէք, վաղը կը զղջաք, այս աշխարհը անցաւոր է, հիմակուընէ կ'ըսեմ ձեզ, վաղը չլսեցինք մի ըսէք։)

Եւ ապա կ'սկսի «Տէր ողորմեա»ներու երկար չարք մը, լեռնցիի զօրաւոր ձայնի մը մելամաղձոտ չեշտերով։ Եւ տես այս գիւղաքաղաքին բարեպաշտիկ իգական սեռը կ'սկսի մի առ մի երեւալ սրահները, գիշերուան լուռ մթութեան մէջ իրարու հրաւէր կարդալով. «Իլէ՛ք, քլէնի, Ուշնոտ Էմմին կօյ ձօվօյ, Աղջէ՛ վախցէ՛ք»։ Զափազանցած չենք ըլլար

(*) Կողոպուտ բառը կը նշանակէ մեռած մարդու մը հագուստը, զոր ընտանիքը քահանային կամ աղքատներուն կուտայ։ (Մ. Խ.)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(176)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ի.

ԴԵՐ-ԾՈՎԱԿԱԼ ԼՈՐՏ ԱՐԹԻՒՐ

Անգլիացի ծովակալին ու նաւատորմին ամբողջ սպաներուն վրայ խիստ նպաստաւոր տպաւորութիւն ըրած էին չորս ուղեւորներն ալ, որոնց հանդէպ համակրական շրջանակ մը գոյացած էր անմիջապէս։ Դիքսոնին հակիրճ բառերով պատմութիւնը իրաւ իրենց մեղքայնանի ուղեւորութեան ու մէկ քանի բառով բացատրեց թէ ինչպէս մեկնեցան Փարիզէն, ինչպէս հեռահետէ անցան Լա Հէյէն, Հօրն հրուանդանէն, Քեաս-Զէլէն, Լին Նան Լիուէն, Քի Լիւսի կիրճէն, Հայֆօնկէն ու Հօն Տօէն։

Բոլոր ներկաները մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրեցին այս արկածալից պատմութեան, չկրնալով կատարելապէս հաւատ ընծայել անոր ամէն մասերուն։ Իրաւ է որ իրենցմէ և ոչ մէկը կրնար կասկած յայտնել գեղանի դքսուհիին ուղղամտութեան նկատմամբ, սակայն անգլիացիներու յատուկ բնական կասկածոտութիւնը չէր ներեր իրենց որ հաւատային թէ չինացի աւազակապետ մը (Լուկ) այսչափ անպարտելի զօրութիւն ունենար ու այնչափ կազմակերպուած ոյժով մը գործէր որ այս չորս ուղեւորները արկածէ արկածի, վտանգէ վտանգի ենթարկէր։

Արդարեւ անգլիացիները հիմա զիրենք կը գտնէին չափազանցութեան մը առջեւ, ուր դքսուհիին բերնին մէջ իրերը տասնապատիկ աւելի մեծ համեմատութիւն առած ըլլալ կը թուէին իրենց։ Ծովակալը պահ մը մտամփոփ մնաց եւ,

— Այս ամէնէն ետ կը հետեւցնեմ որ ըսաւ, դուք անհաշ ուղղակի մը ճիրաններուն զոհուած էք, և մեր այս հանդիպումը,— թէեւ վայրագ սկզբնաւորութեամբ մը՝ ինչպէս փափկանկատութեամբ զգացուցիք և որուն համար ներողութիւն կը խնդրեմ,— այս մեր հանդիպումը վերջակէտը պիտի դնէ ձեր տառապանքներուն։

Ծովակալը բոլորովին լուրջ դէմք մը առնելով,

— Հիմա պաշտօնապէս կ'ըսեմ ձեզ թէ այս վայրկեանէս սկսեալ անգլիական կառավարութեան պաշտպանութիւնը կը վայելէք։

Տուարէհան ծովակալին այս յայտարարութեան վրայ, փոխանակ ուրախանալու մտահոգ երեւոյթ մը առաւ ինչ որ Լորտ ծովակալին ուշադրութենէն չվրիպեցաւ և վիրաւորուած արժանապատուութեան զգացումով մը,

— Մի թէ կը տարակուսի՞ք անգլիական պաշտպանութեան ու անոր ոյժին վրայ, հարցուց։

Տուարէհան փոխանակ ուղղակի պատասխանելու, քաղցր ձայնով մը,

— Աստուած կը պաշտպանէ մեզ, ըսաւ, իմ ամէնէն մեծ անձկութեանս այն է որ չուտով մեր չոգենաւը դառնանք ու կարելի եղածին չափ արագօրէն... թեամբ եւրոպական նաւահանգիստ մը ժամանենք։

Լորտ Արթիւր յօնքերը պռստեց ու խոժոռ դէմքով մը,

— Կը կրկնեմ ձեզ թէ անգլիական...

— Դրօշը պիտի պաշտպանէ մեզ, այնպէս չէ՞, քաւ լիցի որ կասկածիմ անգլիական դրօշին զօրութեան վրայ, բայց ցաւ ի սիրտ կրնամ նկատել տալ թէ աշխարհի ամէնէն հզօր պետութիւնն անգամ չի կրնար արգիլել օձ մը որ գաղտագողի չխայթէ կամ դաշոյն մը որ չզարնէ. մեր թշնամին անտեսանելի օձ մըն է պարզապէս, որուն խայթոցէն ազատելու համար պէտք է հեռանանք Ծայր. Ասիոյ ջուրերէն ու եւրոպական երկիր մը ոտք դնենք։

— Բայց չատ կը չափազանցէք ձեր թշնամիին կարողութիւնը, մէկ հարուածով զայն ջախջախելը չատ դիւրին գործ է, յարեց ծովակալը։

— Եթէ մէկ հոգի մը ըլլար մեր թշնամին ու մանաւանդ եթէ յայտնի կերպով գործէր, գիտեմ որ դուք կրնայիք զինքը վայրկենաբար բնաջինջ ընել, աւա՜ղ, որ կազմակերպուած կրօնական միաբանութիւն մըն է մեր թշնամին որ մութին մէջ գիտէ գործել։

Լորտ Արթիւր մտածեց պահ մը, ետքը խոր հառաչ մը քաշելով,

— Հիմա հասկցուեցաւ որ թիւրիմացութեամբ մը կասկած յղացած ենք ձեր վրայ, ըսաւ. արդ, դարմանելու համար այս սխալը, կը խնդրեմ որ ձեր չոգենաւը դառնաք և զգուշութեամբ հետեւիք մեր նաւատորմին, մինչեւ Քօլօմպօ։

— Քօլօմպօ՜, գոչեց Տուարէհան զարմացած ինչ ընելու համար պիտի երթանք Քօլօմպօ։

— Ինծի տրուած հրամանը զձեզ մինչեւ Կալկաթա տանիլ է. բայց ես չերկարելու համար ձեր ճամբան, պատասխանատուութիւնը վրաս կ'առնեմ ու մինչեւ Քօլօմպօ տանելով կը բաւականանամ։

— Ախ, որչափ վտանգաւոր է մեզ Ծայրագոյն Ասիոյ ծովերուն մէջ թափառիլը, ուր մեր թշնամիները ծածկաբար կը լրտեսեն մեր ընթացքը։

Ծովակալը Տուարէհանի այս յուսահատական ընթացքէն աղդուած, տաք չեշտով մը,

— Բայց գիտել կուտամ ձեզ որ, ըսաւ, զինուորութեանս տարիները գնահատել չէք գիտեր, ինծ կը թուի որ մեր գլխուն վրայ տատանող դրօշին ու զձեզ պաշտպանող նաւատորմին հովանաւորութեան տակ ո՛ և է մարդկօրէն վտանգ չկրնար սպառնալ ձեզ ո՛չ ճամբան ո՛չ ալ Քօլօմպօի եզերքը։

Տուարէհան լռեց, աւելորդ էր պարապ տեղը վիճիլ ծովակալին հետ որ բնաւ գաղափար չունէր Լուկի ու անոր սատանայական մարդոց կարողութեան վրայ։ Դեր ծովակալը Տուարէհանի դէմքէն հասկցաւ անոր մտքէն անցած դարձածը, ու այս անգամ աւելի մեղմութեամբ խօսելով,

— Հնդկաստանի փոխարքան խօսած են բացարձակապէս սաստ ու չինծու տեղեկագիրներով, ծովահէններու սոսկալի տարմին մը ցուցնելով անոր՝ Թօնքինական այս ջուրերուն մէջ. տակաւ բացայայտ է, ինչ որ պիտի տեղեկագրեմ առաջին առթիւ և սակայն համոզուած ըլլալով հանդերձ թէ դուք զոհ մըն էք թշնամական դարձուածներու, չեմ կրնար ինծի տրուած հրամանէն դուրս բան մը ընելու։

— Իրաւունք ունիք, պատասխանեց Տուարէհան։

(Շարունակելի)

երբ ըսենք թէ, այն խեղճ մարդուկը անդւոյս Տէր պապաներէն աւելի լաւ կը հովուէ իր ծուխերը։ Միշտ իր բաղձանքն է ընդհանուրին հոգեւոր օգուտը մտածել, մինչեւ բրիկան կը ոքնի անդադար։ Ի մի բան իր իսկ հանգիստն զոհել ուխտած է։ Կրթական յարկերն ալ զուրկ չեն մնար ասոր այցելութեններէն, չաբթուան մէկ օրը յատկացուցած է վարժարաններու այցելութեան, կ'այցելէ, աշակերտներուն ու ուսուցիչներուն ըստ պատշաճի խրատականներ ու քաջալերութիւններ մրմնջելով։ Փողոցին մէջ և ուրիշ տեղ երբ տղաքներ կը հանդիպին իրեն, փութկոտութեամբ և ամենայն ակնածանօք կը մօտենան իր ձեռքը համբուրելու, որ չի մոռնար զատ զատ խաչակնքելով օրհնել զիրենք։ Տեսնելու ու լսելու արժանի է մանաւանդ գիւղերնները, երբ ան իր լաւագին կոծերը կը չարունակէ, անդիէն ու ասդիէն կը լսուին տղաքներու ձայներ՝ որոնց մանկական սիրտերու անմեղունակ արձագանգը կը հասնի ականջիդ։ «Ուշնո՛ծ Էմմի, իւէր իմ, իւէր իմ (եկած եմ)»։ Այս վայրկեանին է որ մեր Ուշնոծ Էմմին իր փառաց գենիթը հասած կը ձայնէ հեռուէն. «Օ՜խ, տղաքներս, օ՜խ, Աստուծ պէտէ զըղձեց»։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՆՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

(«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Կանանց Բաժինէն, որ կը խօսի եւրոպացի նոր աղջկան վրայ)։

Վերջին սերունդը մեզի ներկայացուց տեսակ մը նոր կենդանի-դասաւորուած աղջիկը։ Իր կերպերը և սովորութիւնները չահագրգռական երբեմն ալ վրդովիչ են ամենէն յանդուգն խուզարկուին համար ալ։ Եթէ նոյն իսկ իր հաւատացածէն տասնապատիկ նուազ ճարտար ըլլայ, կ'ուզէ դարձնել որ տեղերը իր գիտցած ձեւով կառավարուի։ Հետեւաբար կ'արժէ որ քննենք այդ տիպարը։

Սկսեալ ա՛ն ժամէն երբ արգիլուած ծառին պտուղը կերուեցաւ, յայտնի է թէ աղջիկները չատ բաներ տեսան ու ճանչցան, բայց մինչեւ վերջին սերունդը անոնք դասաւորուած չէին։ Իրաւ է թէ հին դարերու մէջ քանի մը հռչակալի աղջիկներ դասականներ կորզացին և բարձրագոյն մաթեմաթիքով զբաղեցան։ Բայց ասիկա դասաւորակութիւն չէ։ Դասաւորակութեան համար կը պահանջուի քիչ չատ գրութիւն մը, քիչ չատ կանոնաւոր և բանաւոր մարզանք մը։ Ասկէց առաջուան աղջկանց յատուկ կարգ մը վարժարաններու մէջ ամենէն աւելի կ'ուսուցուէին անոնց՝ վայելուչ և մաքուր երեւնալու կերպերը։ Բուն աղջկանց վարժարանները դեռ երէկի հաստատութիւններ են կամ նախընթաց օրուան, և նոր աղջիկն ալ այդ նոր աղջկանց վարժարաններուն հասցուցած պտուղն է։

Եւրոպացի աղջկան զարմանալի նկարագրին ամենէն աւելի վրդովուած պատճառը հանգամանքը ա՛ն է որ հանրային ոգի ունի անիկա։ Չափէն աւելի արական է։ Կին էակը տարիներու ընթացքին մէջ վայրագօրէն անհատապաշտ մը եղաւ, այսինքն կատաղօրէն անձնասէր եղաւ իր եսին։ Մեր այս վերջին օրերուն մէջ արտադրած ենք էկնօլական տիպար մը՝ որ հոգի կուտայ իր դպրոցին և քօլէճին համար, ամբողջ աշխարհի համար, որպէս թէ մանչ ըլլար։ Իր մտածումները այլ եւս չեն դառնար իր ընտանիքին վրայ, իր կնօջական դերը այլ եւս իրեն համար չէ։ Իր միտքը տոգորած է ա՛ն հաւատալիքներով, զորս մինչեւ և բարձրագոյն դասաւորակութիւնը ներարկած է հիմա էրիկ մարդոց — և այդ հաւատալիքներուն գլխաւորը սա՛ է թէ մարդ իր դերը կողմնակի պէտք է կատարէ և ոչ թէ ինք իրեն համար։ Հին արուակներուն ամենէն հիներուն մէջ, այսինքն կնօջ բնութեան մէջ, նոր գինի մտած է, և ասոր հետեւանքները տարօրինակ են և յուզիչ։

Կանացի բոլոր միւս տարօրինակութիւնները այս մեծ խնդրէն կը բղխին։ Նոր աղջիկը ընկերակցութեան ոգի ունի, և այս ոգիով կին մը ինքզինքը ամենակարող կը կարծէ։ Իրենց համար յատուկ խօսարաններ կը կազմեն, մարդկային բարոյականը և սեռը վերածնելու համար և ամենէն աննշան բանաստեղծները ուսումնասիրելու համար ակումբներ կը ձեւացնեն։ Սոսկալի կերպով լուրջ են և կ'արհամարհեն այնպէս չեղողները։ Դպրոցէ ելած աղջիկներուն և մանչերուն միջեւ այս կէտը ամենէն չահեկան տարբերութիւնն է։ Մանչը կը դասաւորակուի իր վարժարանին պաշտելութեամբ, և կ'ուսանի իր ընկերոջ ժամանակելու ամբողջ պարտականութիւնը, առանց սակայն կորանցնելու սա՛ համոզումը թէ աշխարհի մէջ չատ բաներ կան, որոնց կարեւորութիւնը չափազանցելու չէ։ Աղջիկը ամբողջ դարերու մէջ իր սեռէն զօրակուած գաղտնիքները ուսանելով, կը հասկնայ թէ իր անձնական գործերէն դուրս և իր խառնուածքէն դուրս ուրիշ բաներ ալ կան եղեր, և ջղագրգիռ արագութեամբ կը ցատկէ յանկարծ դէպի սա հաւատքը թէ աշխարհի մէջ ամէն բանի համար կ'արժէ հոգի տալ, և թէ անկարեւոր բան չկայ բնաւ։ Ասիկա կրնայ ճշմարիտ ըլլալ, բայց տանտիկին ըլլալու համար պատշաճագոյն հաւատք մը չէ։

Նոր աղջկան յամառութիւնը հրատոշոր հնոց մըն է, որմէ հարկ է զգուշանալ։ Կը փափաքի ըմբռնել ամբողջ տիեզերքը, և իր կործանաւէ կեանքին շրջանակին մէջ կը փափաքի անոր պատկանները ուղղել։ Պզտիկ խոստապահանջն ու յաւակնոտն է, ու տարակոյս չկայ թէ անխափր ամէն բան ընելու կարողութիւնը զգացողները ընդհանրապէս յաւակնոտ են։

Դպրոցէն ելնող նոր աղջիկը գիտէ տրուին ամէն կողմնակի բաները, և արուէն հարիւրապատիկ աւելի կորով ունի։ Իր ձեւերը վայելուչ կամ սիրուն չես կրնար անուանել։ Ժամանակ չունի, միշտ զբաղած է, և նուաստութիւն կը սեպէ ժամանակ ունենալը։ Կիներու մէջ իր երիցագոյններուն և բոլոր էրիկ մարդոց հետ առ հասարակ ա՛յնպէս կը վարուի, ինչպէս անհամբեր վարժապետ մը իր աշակերտներուն հետ։ Ասիկա բոլորովին անբնական բան մը չէ։ Աղջիկը երեք լեզու, քանի մը գիտութիւններ, կարգ մը ֆիզիքական մարզանքներ գիտնալով, բնական է որ վարժուհիի և քարոզիչի դեր մը տայ ինքզինքին՝ հանդէպ իր մօրը, որ այդ տեսակ բաներ չգիտեր, հանդէպ իր հօրը՝ որ իր գիտցած քիչ մը բանն ալ մոռցած է, և հանդէպ իր քոյրերուն որոնք իրենց կարգին պէտք է յիչեցնեն անոր իր սեռին պարզ դէպքը, այսինքն թէ վերջապէս ինք աղջիկ է իրենց պէս։ Աւելի իր եղբօրը հետ մտերիմ է, որովհետեւ ան ալ իրեն պէս դպրոցէն ելած է։ Հին վիպական օրերուն մէջ աղջիկը իր մօրը կամ քրոջը մտերիմն էր։ Հիմա եթէ նոյն իսկ այս վերջիններուն գաղտնիքները իմանայ, կ'երթայ անմիջապէս իմաց կուտայ իր եղբօրը։ Բայց եկուր տես որ մեր օրուան մտաւորական կրթութիւնը ամէն կերպով յարմարագոյն չէ արու մանկութեան։ Հետեւաբար աղջիկներն ալ մանչերէն աւելի լաւ կրթած չեն ըլլար իրենց միտքը։ Թէեւ ստոյգ է որ նոր աղջկան չատ աւելի կը յարմարին իր եղբօր տեսութիւնները, լաւին կամ յոռիին վրայ անոր ունեցած գաղափարները քան իր հայրիկին և մայրիկին գաղափարները։ Թէ արու մանկութեան կրթական ծրագիրը ո՛ր աստիճան կը պատշաճի իգական մտքին, ասիկա հետաքրքրական և չահեկան ուսումնասիրութեան նիւթ մը կրնայ ըլլալ։

Միեւնոյն ժամանակ, նոր աղջկան և իր եղբօր միջեւ բերանաբաց մեծ անդունդ մը կայ։ Աղջիկը գիտէ թէ ուղեղ մը ունի և պէտք կ'զգայ զայն գործածելու։ Մանչը աստանկ նեղացուցիչ փառասիրութիւն չունի։ Շատ լուրջ և առողջ է աղջկան մտաւորական հետաքրքրութիւնը, եթէ նոյն իսկ երբեմն մեզի կապիկը յիչեցնէ։ Աղջկան ճաշակը ամենակեր է։ Անյագաբար կը կարդայ բնագիտութեան ամենավերջին վարդապետութիւններէն սկսեալ մինչեւ ամենանոր վիպասանին բարոյականութիւնը։ Անչուշտ յանդգնութիւն կ'ըլլայ ըսելը թէ իր բոլոր կարդացածները կը հասկնայ, բայց գոնէ չի հաւատար թէ չի հասկնար։ Ասիկա սկզբնաւորութիւն մըն է և տեսակ մը ճամբայ իմաստութեան ծայրը հասնելու։ Իր գիտցածներուն զանգուածը չատ աւելի է որքան կրնան տանիլ իր ուսերը։ Շատ ուսմունքը իր միտքը չի խանգարեր, բայց կը բթացնէ անոր պատշաճութեան և համեմատականութեան զգայութիւնը, ա՛յնպէս որ ջղագրգիռ տիպար մը կ'ըլլայ գրականութեան թէ՛ մէջին և թէ բարձր սահմաններուն մէջ, և գիտութեան փոքրիկ ճիւղերէն մէկուն աննշան մանրամասնութիւններէն նո՛յնքան կը հետաքրքրուի որքան մեծ խնդիրներէն։ Ծառերը ա՛յնքան ծայրայեղօրէն մանրամասնաբար կը ճանչնայ որ փայտը չի տեսներ։ Թերեւս ասով է որ նոր աղջկան իգական բնութիւնը ա՛յնքան կը սնունդ և յաղթապանծ կը ճամարտակէ իր դասաւորակութեան վրայ։

Աժան խելքի եաւէ ինկող արուները թերեւս հիմա պիտի ըսեն թէ նոր աղջիկը պուպրիկ մըն է։ Իրաւ է թէ անիկա լաւ կ'ընէ որ իր բնիկ հանգամանքներով զարդարուի և այնպէս երեւնայ, փոխանակ իր կերպարանքը կաղապարելու ցուցադրութեան յատուկ աղջիկներու վրայ կամ նոյն իսկ օրուան դերասանուհիներուն վրայ, բայց դարձեալ փափաքող է վայելուչ երեւնալու։ Գեղեցկին և ազեղին վրայ իր գաղափարները ոչ նուազ բանաւոր են, թէեւ մերթ ընդ մերթ անհղահար և ցաւատիպ աքանչացումներ ունի չեմ գիտեր ո՛ր դարուն սա՛ կամ նա՛ նկարիչին համար։ Նոր աղջիկը հին տարիներուն փառաւոր կիներէն և ոչ մէկէն ետ կը մնայ գեղեցկութեան մասին իր գաղափարին մէջ։ Իր յարգարած սենեակները նոյնքան համեստ են, տանիներու պատրաստութեան մէջ նոր աղջիկները հին ոճով կիներէն վար չեն մնար։ Այս մասին չէ որ նոր աղջիկը իգական շնորհքէն ինկած է։

Ուրիշ կէտեր ալ կան։ Նուազ սատ կը խօսի որքան իրաւունք ունենք սպասելու կնոջմէ մը։ Իր ուսեալ եղբօրը չափ գրէթէ կոշտ է։ Զոնի այն հնօրեայ կանացի վարպետութիւնը, որով հին կիները իրենց արուները իրենց ճամբէն կը տանէին, զգացնելով անոնց միեւնոյն ժամանակ թէ կիներն են որ էրիկ մարդոց ճամբէն կ'երթան։ Արդէն վերջապէս ուշադրութիւն ըրէ՛ք որ կնօջ մը առաջին պարտաւորութիւնը դիւանագէտ ըլլալն է։ Բայց նոր աղջիկը չի կրնար քծնիլ, և երբեք սորված չէ խաբել կամ չողոքորթել։ Ասիկա սակայն ամէն պարագայի մէջ ցաւալի է։ Ամէնէն աւելի նոր աղջիկները ազատ չեն կրնար իրենց բոլոր ժամանակը անցընել փիլիսոփայութեան վրայ խօսելով, բանաստեղծութիւն կարդալով և արուները իրենց մտաւոր հանճարին վրայ միայն աքանչացնելով։ Անոնց կեանքին մէկ մասը փոքր բաներու ալ յատկացուած է, սա՛ անեւելք կարծուած էրիկ մարդիկներուն վրայ ալ մտածելու են, և անոնց ալ հաճելի ըլլալու կերպին վրայ խորհելու են։ Ատենօք կնօջ միակ գործունէութեան չրջանակը այս մեր վերջին ըսածն էր։ Բայց նոր աղջիկը հիմա այս մասին անհանգիստ կ'ըլլայ, ինչպէս բեւեռային արջ մը տաք բաղնիքի մը մէջ։ Բայց իրաւունք չունի, աղէկ չըներ, որովհետեւ, ինչպէս ըսինք, աղջիկը ուրիշ պարտականութիւններ ալ ունի։ Կնօջ պաշտօններէն մին ալ կեղծաւոր ըլլալն է։ Եւ ասոր վարպետութիւնն ալ կնօջ մէջ կը գտնուի։ Եթէ աշխարհը ամբողջ էրիկ մարդիկ ըլլան և ճշմարտութիւն խօսին բայց սէր չըլլայ, մահերուն սակաւոյցը անմիջապէս ահագին համեմատութեամբ կը բարձրանայ, սիրելի՛ օրիորդ։ Այս է պատճառը որ երբեմն լրջօրէն գիտնալէ վերջ կը խնդրեմ նոր աղջիկներէն որ չափազանց նոր չըլլան։

1906—7 ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ մէջ Ֆրանսայի համալսարաններուն և բարձրագոյն ուսմանց վարժարաններուն ուսանողներուն ամբողջ թիւն է 38,197։ Ասոնցմէ 33,399 արու են և 1,364ը էգ։ Ասոնցմէ զատ կան նաև 2,239 օտարական արու, և 1,195 օտարական էգ ուսանող։ Բոլոր համալսարաններուն մէջ բժշկութեան ուսանողներուն թիւն է 7,501 արու և 796 էգ։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ԽՆԱՄՔԸ.— Գերման կայսրութեան մէջ մանկական մահերուն թիւը պակսեցնելու համար կեդրոնական հաստատութիւն մը հիմնելու նպատակաւ կազմուած Գերմանական Մասնախումբը անցեալները նիստ գումարեց Ռայխսթակին չէնքին մէջ։ Շարլօթէնպուրկ քաղաքը 12,500 քառակուսի մէթր գետին մը տուած է, բայց ասիկա անբաւական կը համարուի դիտուած նպատակին համար, և աւելի հող պէտք է գնել։ Հաստատութիւնը պիտի կոչուի Աւկուսթա Վիքթօրիա կայսրուհիին անունով։ Այժմէն հանգանակուած է 1,950,000 մարք (47,500 անգլ. ոսկի), բայց հաչիւ եղած է որ 4էն 5 միլիոն մարք պիտի ըլլայ։

ԿԵՂԾՄԱՇԿԸ.— Անգլիոյ առողջապահական վարչութեան բժիշկներէն մին կը տեղեկագրէ թէ վերջերս կեղծմաշկի դէպքերու իր քննութենէն հասկցած է որ տան մէջ գտնուած կատուն տառապելէն անգամ բռնուած է այդ ախտէն, որմէ ապա վարակուած են ընտանիքին անդամները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ.—Եկեղեցիներէն ոմանք հետզհետէ յարակից ընդարձակ գետինները կը գնեն, որպէս զի թաղին ժողովուրդին և մանաւանդ տղայոց զբօսանքի վայրեր ըլլան, քանի որ չատերը, մանաւանդ դպրոցական տղայք, իրենց արձակուրդի միջոցին վտանգաւոր տեղեր կ'երթան զբօսնելու։

ԱՆԿԼԻՔԱՆ ԿՂԵՐԻՆ ՀԱՄԱՐ ՅԱՏՈՒԿ ՏՕՆ ՄԸ.—Ի նպաստ կղերականներու զաւակներուն ամէն տարի յատկապէս հանդէս մը տեղի կ'ունենայ Անգլիոյ մէջ։ Այս տօնը 1655էն հաստատուած է, բայց քանի տարիէ ի վեր մանաւանդ կանոնաւոր կազմակերպութիւն մը ստացաւ, մեծապէս օգտակար ըլլալով կարօտ կղերականներուն, անոնց ամուրի տարիքոտ աղջիկներուն, նաև աղքատիկ թաղերու տղայոց։ Քանի որ Անկլիքան եկեղեցիին մէջ կղերը մեծ մասամբ ամուսնացեալ է, այսպիսի հանդէս մը անհրաժեշտ է։ Եթէ կուսակրօնութիւնը մուտ գործէ այս եկեղեցիին մէջ, այս հանդէսն ալ բնականաբար պիտի դադրի հետզհետէ, կ'ըսէ Տէյլի Թելէկրաֆ։

ԼԱ. ՀԷՅԻ ԺՈՂՈՎԷՆ ԱՌԱՋ.— Անգլիոյ բոլոր կրօնական յարանուանութեանց պետերը կամ ներկայացուցիչները ժողով մը պիտի գումարեն Լոնտոնի մէջ Լա Հէյի ժողովէն առաջ, խաղաղութեան բարիքները պանծացնելու և պատերազմին աղէտները պատմելու նպատակաւ։ Ժողովին մէջ պիտի պարզուի թէ զինաթափութեան համար Մեծին Բրիտանիոյ առաջարկութիւնը յոյժ նպաստաւոր է խաղաղութեան։

ՔԱՆԱՏԱՅԻ ներսերը քարոզութեան և եկեղեցական պաշտօնի կոչուող երիտասարդները ամէն կերպով մարզուած են։ Իւրաքանչիւրին պիտի տրուի ձի մը, վրան մը, և բացօթեայ ապրելու յատուկ ամէն տեսակ դիւրութիւններ և դրամական գումար մը։ Նոր գաղթականներուն մէջ պիտի երթան գլխաւորաբար, պիտի ջանան իրենց ուսեալը անոնցմէ առնել և միսիոնարական կայաններ հաստատել։ Ձմեռը պիտի հաւաքուին Ուինիփէկ, և մասնաւոր դասընթացքի մը պիտի հետեւին։ Այս կերպով պիտի ըմբռնեն գաղթականներուն իրական պէտքերը և եկեղեցական գործին ապագայ ապաքէլին յարմարագոյն պիտի դառնան։

ՄԵՌԵԱԼԸ Կ'ԵՐԳԷ ԻՐ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ.— Ամերիկացի հոգեւոր պաշտօնեաներէն մին ձայնագիր մը գնեց, և անոր մէջ երգեց իր սիրած երեք մեռելական երգերը.—«Առաջնորդէ՛, բարի լոյս», «Ո՛վ Աստուած, առ քեզի կը մօտենամ», ու «Անշարժ ժայռ»։ Իր կտակին մէջ խ՛նդրեց որ ձայնագիրը իր ձայնը վերարտադրէ իր գերեզմանին վրայ, թաղման միջոցին։ Իր փափաքին համաձայն, հանգուցեալին արտօնուած եղաւ երգել իր իսկ յուղարկաւորութեան միջոցին։

Տէյլի Թելէկրաֆ կը յարէ թէ կը յուսացուի որ այս տարակարգ սովորութիւնը Միացեալ Նահանգաց մէջ պիտի սահմանափակուի։

ՆԴԱՍՏ ՀԱՒԱՏՔԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ ՄԸ.—Անգլիոյ կղերականներուն նիւթական կացութիւնը կարծուածէն չատ աւելի նեղ է։ Անոնց պաշտօնական հասոյթները մեծ բան մը չեն գրեթէ և հոգեւոր ամէն պաշտօններ կը կատարեն ձրիաբար։ Միջնական եկեղեցիին մէկ գումարման միջոցին, անցեալ օր, անդամներէն մին հասկցնելու համար թէ իրենց կղերը ո՛րքան դժուար կ'ապրի, առաջարկեց ծերացած և գործէ քաշուած հոգեւոր պաշտօնեաները ժայռի մը ծայրը տանիլ և կամացուկ մը անդունդը գլորել զանոնք։ Այս տրտմութեան նպատակը ա՛յն է թէ հնօրեայ պաշտօնեաները պէտք է խնամել և դարմանել և իրենց չքաւորութեան միջոցին երեսէ չձգել զանոնք։

ԲԱՑԱՌՁԱԿ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ.—Ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիքներէ հրաժարելու պէտքը պարտաւորիչ եղած է Միջնական յարանուանութեան եկեղեցիներուն և դպրոցներուն մէջ. 2,321 պաշտօնեայ և միսիոնար խօսք տուած են բացարձակ հրաժարման։

ԿԻՆ ԴՊԻՐՆԵՐ.— Անգլիքան եկեղեցիին մէկ թեմին մէջ անցեալ օր առաջարկուեցաւ արու դպիրներու տեղ կին դպիրներ գործածել, ա՛յն առարկութեամբ թէ տղաքները եկեղեցիին մէջ հանդարտ չեն կենար և հաւատացեալներուն ուշադրութիւնը կը խանգարեն։ Սակայն եկեղեցականը բացարձակապէս մերժեց այս առաջարկութիւնը, յայտարարելով թէ մինչեւ հիմա ի՛նչ կերպով որ վարուեցաւ եկեղեցին, դարձեալ պիտի վարուի, և թէ իր սկզբունքներէն պիտի չչեղի։ Ստուար մեծամասնութեամբ մերժուեցաւ առաջարկութիւնը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ.— Այժմ Միացեալ Նահանգաց մէջ կլոր հաչուով կան 25,000 թերթ, որուն 2500ը օրաթերթ։ Վերջին վիճակագրութեան մը համաձայն Ամերիկայի մէջ 170,000 հոգի ուղղակի կ'ապրին լրագրութեան երեսէն, իսկ մէկ միլիոն հոգի ալ անուղղակի կերպով։ Հրատարակիչներուն տարեկան հասոյթն է 175 միլիոն տոլար, որուն 95 միլիոնը բաժանորդագիններէ և ձեռքէ վաճառումէ։ Իսկ թերթերուն հրատարակութեան թիւը կը հասնի տարեկան ութը միլիառ օրինակի, որով մարդ գլուխ 100 օրինակ թերթ կ'իյնայ, տղաքը և կիներն ալ հաշուելով, կամ երեք բնակիչի մէկ բաժանորդագրութիւն։

ՆԱԽԿԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Իտալական թերթի մը թղթակիցը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսայի նախկին արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէի հետ, ի մասին Անգլիոյ քաղաքականութեան և Իտալիոյ թագաւորին ուղեւորութեան։ Նախկին նախարարին կարծիքով, Անգլիա անընդհատ բարեկամութեամբ յաջողեցաւ Գերմանիոյ քաղաքականութեան հարուածներ տալ գաղթային աշխարհակալութեան մէջ։ Մ. Տէլքասէ կը պնդէ թէ Ճափոն անգլիական զինակցութիւնը կնքելէ առաջ աշխատած դաշնակցիլ Ֆրանսայի հետ, և ռուսաճափոնական պատերազմը թերեւս տեղի պիտի չունենար, եթէ Անգլիա բացարձակապէս մտադրած չըլլար զայն։ Ալճեզիրասի մէջ յաղթանակողները երկուք էին։ Ֆրանսա և Գերմանիա, և յաղթողը մէկ միայն, Անգլիա։ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան վարիչն է Անգլիա։

Մ. Տէլքասէի կարծիքով, Ֆրանսա աւելի աղէկ ըրած կ'ըլլար Գերմանիոյ միանալով փոխանակ Անգլիոյ հետ։ Մ. Տէլքասէի կարծիքով, անգլեգերման պատերազմը մօտալուտ չէ։ Իտալական թերթին թղթակիցը կը յարէ թէ նախկին նախարարը վերջին աստիճան յոռետես է, բայց քաղաքագէտներուն ստուար մեծամասնութիւնը հակառակ է անոր կարծիքին։

ԱՌԵՒԱՆԴՈՂ ԿՂԵՐԱԿԱՆԸ.— Ամերիկեան ժողովարանի մը պատուելին Մր. Օկըսթ Պէլմօն անցեալ չաբթու Օր. Ֆլօրէթթա Հուէյլին առեւանգելով փախաւ։ Դեռ ո՛ւր ըլլալը յայտնի չէ։ Որովհետեւ աղջիկը տակաւին օրինական տարիքը չունի, իր արարքը դատապարտելի նկատուելով պիտի աչխատին ձեռք ձգել զայն։ Անցեալ կիրակի օր առեւանգող կղերականին տեղ ուրիշ մը երեւցաւ քարոզչական բեմին վրայ։

ՆՈՐ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պուէտ Խաչատուր Միսաքեան
եւ իրեն ժամանակակից իմացականներին վրայ հայեացքներ

Գրեց՝ Յ. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

Այս բանասիրական հատորը, որ կը պարունակէ 19 դարու Թուրքահայոց՝ իմացական ու արուեստական վիճակին վրայ չատ կարեւոր տեղեկութիւններ, 140 էջի մէջ, լոյս տեսած է կոկիկ տպագրութեամբ և կը ծախուի Պոլսի գրավաճառներուն քով։

Գին 7½ ղրուշ

Գաւառներէն մեծաքանակ (20 է աւելի) և կանխավճար խնդրողներու համար 25% զեղչ։ Գրել հեղինակին անունովն ի Զարգարեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Չաքմաքճըլար։

ՔՐՕՆԻԿ

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ Գայմագամ Վսեմ. Մէհմէտ Էմին պէյ, Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուած է տեղւոյն Քարոզիչին և Թաղ. Խորհուրդին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Պարտուց մարման ի նպաստ Եգիպտոսէն բարեսէր ազգայինի մը 30 ոսկի ղրկած է Ազգ. Պատրիարքարան։

ԿՈՎԿԱՍԻ Փոխարքայ Կոմս Վօրոնցով Տաշքով տեղւոյն Հայոց Առաջնորդարանը ղրկած է երկու չաբաթ առաջ 16 հազար ռուբլի, այդ չրջանակին մէջ գտնուող սովեալներուն համար իբր հաչւոյն։ Ինչպէս յայտնի է, Կովկասի այլ եւ այլ կողմերը դեռ կը չարունակէ սովը՝ վերջին հունձքին ապարդիւն ելլելուն երեսէն։ Միրզայէվ և Ըսկ. Նաւթի ընկերութիւնն ալ իր բաժնետէրաց տարեկան ընդհանուր ժողովին մէջ, Ապրիլ 2ին, 30 հազար ռուբլի նպաստ յատկացուցած է Գանձակի և Երեւանի երաշտութենէ վնասուած սովեալներուն համար, և 5000 ռուբլի Պաքուի աղքատներուն համար։

—Ռուշտի (Պարսկաստան) Հայ վաճառականներէն Պրն. Ա. Ցարդանեան թատրոն մը չինած է նոյն քաղաքին համար։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ հետզհետէ չնորհաւորական հեռագիրներ կը հասնին Ս. Պատրիարքին։ Շնորհաւորական քարտ ղրկած են նաև Տ. Սահակ Արքեպ. Հաճեան և Կարապետ եպս. Քէչիչեան, ինչպէս նաև Տիկին Ս. տ'Արխեթանքի պէյ, Պետական Խորհրդոյ Վերաքննիչ Ատենի նախագահ Ալի Տահիչ պէյ և Անատոլուի երկաթուղեաց Տնօրէն Մ. Հիւկնէն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը այսօր Մայր եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ կը մատուցանէ կանանց յատուկ։ Արարողութիւնները ժամը 2ին, իսկ Ս. Պատարագը ժամը 4ին պիտի սկսի։ Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ Պատրիարքարանի մէջ Զատկի առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի ընդունի մայրաքաղաքիս Ազգ. վարժարաններու ուսանողներուն և ուսուցիչներուն չնորհաւորութիւնները։

ՌՈՏՈՍԹՕՅԻ մէջ փոխան ծաղկեպսակի ի նպաստ Պէրպէրեան Վարժարանի 1412 ղրշ. հաւաքուած և ղրկուած է Ս. Պատրիարք Հօր։

ԱՅՆԹԱՊԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն Գաւառ. Ժողովը իր ապրիլ 12ի նիստին մէջ որոշած է խնդրել Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսէն որպէս զի եպիսկոպոսացնէ Առաջնորդ Տ. Կարապետ Ծ. վրդ. Տէր Կարապետեանը, վարձատրելով անոր բարուոք պաշտօնավարութիւնը։

ԻՒՍԱՆԷՍԹԻՒԻ կտակին առու կտակաւորութեան կողմէ վաւերական նկատուած ըլլալը գրած էինք երէկ։ Այս անգամ կը տեղեկանանք թէ Աէրսանէի պանքային տնօրէնութեան կողմէ Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած վաւերագիր մը կը հաստատէ թէ հանգուցեալը 35,000 ռուպլի գումար մը ունի նոյն Դրամատան մէջ։ Ասկէ առաջ այս գումարին գոյութիւնն ալ կասկածի տակ դնել ուզողներ գտնուած էին։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ պատկանեալ իչխանութիւնը արտօնած է հանգուցեալ Տպարանապետ Նշան էֆ. Պէրպէրեանի որդւոյն՝ Զարեհ էֆ. Պէրպէրեանի՝ վարել նոյն վաղեմի տպարանը։ Այսպէս, ասկէց ետք նոյն տպարանը պիտի կոչուի Զարեհ Պէրպէրեան Տպարան։

«ՇԱՂԻԿ»ի 34րդ թիւը հրատարակ կ'ելլէ այսօր չահեկան բովանդակութեամբ, և նուիրուած մեծ մասամբ, հանգուցեալ Վսեմ. Սարգիս էֆ. Թաշճեանի յիշատակին ձօնուած գրուածքներու, որոնք կատարելապէս կը պատկերացնեն անոր կեանքը։ Շաղիկի այս թիւին մէկ էջը կը գրաւէ նաև հանգուցելոյն լուսանկարը, փայլուն և մաքուր թուղթի վրայ և գեղեցկօրէն տպագրուած։ Խմբագրութիւնը անոր յիշատակին համար, փոխան ծաղկեպսակի հինգ օրինակ մէկ տարեկան Շաղիկ նուիրած է Կեսարիոյ, Էֆքէրէի, Թալասի, Խասգիւղի և Գնալը-Կղզիի վարժարաններուն։

ՍՏԱՑԱՆՔ ծանօթ գրագիտուհի Տիկին Զապէլ Եսայեանի տեղական կեանքէ մէկ վէպը՝ Շնորհքով մարդիկ, որ գեղեցիկ գործ մըն է բարքերու ուսումնասիրութեան և գրական տեսակէտով։ Այս հատորը բուն վէպէն զատ կը պարունակէ նաև հեղինակուհիին լուսանկարը և ուրիչ վեց նորավէպներ։ Հրատարակիչը՝ Նշան-Պապիկեան գրատունը՝ խիստ հոգ տարած է գիրքին արուեստագիտական հրատարակութեան որ Սագայեան տպարանին գործն եղած է։ Գիրքը ունի 220 էջ և կը ծախուի 6½ ղրշ.։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Վսեմ. Սարգիս էֆ. Թաշճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են հիւանդանոցին.— Վսեմ. Այրի Տիկին Վերժին Ս. Թաշճեան 1080, Վսեմ. Տէր և Տիկին Սերվիչէն էֆ. Տպարանապետ 540, Օննիկ պէյ և Օր. Աբուսեան և Զապէլ Ս. Թաշճեան 540, Եղբարք Թանթաւրճեան 540, Եղբարք Թօփալեան 540, Ս. Մանուկեան Եղբարք 324, Տէր և Տիկին Կարապետ Սէֆէրեան 216, Եղբարք Բանթիկեան 120, Տիկին Հոփսիմէ Ս. Մանուկեան 108, Նշան էֆ. Գալըպճեան 95, Տիգրան էֆ. Քիրէճճեան և Եղբարք 54, Տէր և Տիկին Արամ Գարամանեան 108, Սարգիս էֆ. Բագըճեան 108, Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան 60։ Գումար 4541 ղրշ.։

⁂ Մարտիրոս էֆ. Գարամանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցին.— Այրի Տիկին Մ. Գարամանեան և զաւակունք 1080, Տէր և Տիկին Կարապետ Գարամանեան 270, Թորոս էֆ. Տէմիրճիպաշեան 108, Տէր և Տիկին Գառնիկ Իւթիւճեան 60, Հիւսէյին աղա (սենեակապետ Զաւխաճի խանի) 60, Արամ էֆ. Տ. Թումասեան 40 ղրշ.։

⁂ Այրի Տիկին Եպրաքսի Ց. Փափազեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.— Տիկին Դուիթի և Կարապետ էֆ. Գարամանեան 270, Տէր և Տիկին Բարթիկ Մնտիկեան 216, Այրի Տիկին Ակիւլինէ Մանուկեան 108, Տէր և Տիկին Գառնիկ Իւթիւճեան 40 ղրուշ։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.— Մարտիկ էֆ. Գարամանեանի մահուան առթիւ Տէր և Տիկին Սիմոնօֆ 1 օսմ. ոսկի։ Իր վաղամեռիկ Թոռան Ցակոբիկ Ստեփանեանի մահուան առթիւ Տիկին Իսկուհի Բէյմոաճեան 1 օսմ. ոսկի։ Ողբացեալ Բ. Ց. Պէրպէրեանի մահուան առթիւ Տիկին Հրաչուհի Դուիթեան 1 օսմ. ոսկի։

⁂ Խնամակալութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տիկին Սաթենիկ Կ. Աւետիսեան իր մօր Տիկին Հինդլեանի մահուան առթիւ 1 անգլ. ոսկի նուիրած է նոյն հաստատութեան։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Մարտիրոս էֆ. Գարամանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 60 ղրշ. նուիրեցին Հիւանդանոցին Տէր և Տիկին Արտաշէս Գարաւէլէկեան (Նիկոմիդիա), կը խնդրուի ընկալագրով մը ստանալ այս դրամը Խմբագրատունէս։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Կեդր. Նախակրթարանի ուսուցիչ Կարապետ էֆ. Տէր Սահակեան և Այնեան եղբարք չնորհակալութիւն կը յայտնեն Կէտիկ Փաշայի Պատ. Թաղ. Խորհուրդին և եկեղեցւոյ պաշ-

ամէնութեան, որոնք ջանադիր եղան գեղափթիթ Գառնիկի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը վայելչապէս կատարելուն։

ԱԶԻ. — Կեդր. Վարչ. Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ, յառաջիկայ Նոր կիրակէին Գեր. Տ. Հմայեակ Ս. Եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Ս. եկեղեցւոյս մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելով, Ս. եկեղեցւոյս Դպրապետ և Թաղ. Խորհրդոյ Քարտուղար Ովրեամէս Գ. Գարակէօզեան ընծայացուն քահանայ պիտի ձեռնադրէ Թաղիս Եկեղեցւոյն վրայ։ Ն. Սրբազնութիւն շաբաթ առաւօտ սարկաւագութեան աստիճանները պիտի շնորհէ իսկ երեկոյին քահանայական կոչումի արարողութիւնն կատարելով, կիրակի առաւօտ քահանայական ձեռնադրութիւնն և օծումն պիտի կատարէ յիշեալ ընծայացուին։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց Եր. առաւօտ ժամը 12. Շր. երեկոյ ժամը 9, Կիրակի առաւօտ ժամը 11 և Ս. Պատարագ ժամը 2։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ Զ. ՄԷՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ
Ֆէրիգիւղ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՄԱԹԻՈՅ ՄԷՋ

Տէ՛ր,

Սամաթիոյ վարժարանները, ինչպէս յայտնի է, մանկավարժական նոր դրութեամբ կառավարուիլ սկսած են այն օրէն ի վեր՝ երբ ծեծը իր ախրասարսուռ արդիւնքը տուաւ։ Պատուելիական դրութեան մէջ դպրոցները շաբաթը մէկ-երկու օր գոց կը մնային այնինչ Թաղականին հարսանիքին, անուան տօնախմբութեան և կամ յուղարկաւորութեան ի պատիւ, ուր տղայք ընդհանրապէս երգելու կը հրաւիրուէին։ Հիմայ ալ կ'երեւայ որ մեր Թաղին դըպրոցները վերադարձ մը ունեցան դէպ ի այդ պատուելիական ժամանակները, քանի որ Աւագ Շաբթուան ու Զատկական արձակուրդները բաւ՛չսեպելով, այսօր ալ գոց պահեցին դպրոցները, և գուցէ վաղն ալ և գուցէ մինչև առաջիկայ երկուշաբթի ալ գոց պահեն։ Ինչ ըսել է այս. ո՞վ հրահանգ տուած է իրենց քմածին արձակուրդներ սահմել ու աւիշ տալ որ տղաք փողոցներ թափառին։

Ուսումնական Խորհուրդը անշուշտ ուշադրութեան պիտի դարձնէ Սամաթիոյ վարժարանց Տեսուչը որ ինքն իրեն նորութիւններ կ'ստեղծէ։

ՏՈՄԻՆԱ

Սամաթիա, 25 Ապրիլ, 1907

Էնգարէկեան ընտանիքը ու պարագաները իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ Տիկին ՄԱՐԻՑԱ ԹԷՐԶԻԵԱՆի յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Հինդլեան և Աւետիսեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որ անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին ողբացեալ Տիկին ԱՆՆԻԿ Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆի մահուան առթիւ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
Արձանագրութեանց Բաժինը

ԿՆՈՒՆՔ

Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ Զատկի երկրորդ օրը տեղի ունեցաւ Յովհաննէս էֆ. Պօյաճեանին զաւկին՝ ԱՐՍԻՆԵԱԿ-ՄԱՐԻԱՄի մկրտութիւնը, կնքահայրութեամբ Թօրգոմ էֆ. Պօյաճեանի, ի ներկայութեան ազգականներու եւ բարեկամներու։

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՂՋԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի Գատըգիւղ Մեօճիւտեար ճատտէսի

Զատկի արձակուրդը կը լրանայ 25 Ապրիլ Դշ.։

Գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտուհեաց վերամուտը և դասերու սկզբնաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ 26 Ապրիլ Եշ.։

Տարուան ամէն եղանակի մէջ նոր աշակերտուհի կ'ընդունուի։ Բանակցութեանց համար դիմել ի վարժարան

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ե. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
3—6

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

8 Մայիս 1907

Ֆրանսական 3%	95.17
Օսմանեան Միացեալ	94.15
Երկաթուղի	152.75
Պանք Օթթօման	705.—

ՌԷՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Ուրֆա մուհասէպէճիսի իզզ. Ֆախրի պէյէ Թէքֆիէն րիւթպէի Սանիյէ սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆՇԱՆ

Ումուրը մէլքիյէտէն հիւմը իսֆաստ միւշահէտ օլան մէօտասըֆյէ Մէնիր Խաղինէի ճէլիլէի Մալիյէ վէրկի Թահսիլ իտարէսի միւտիր մուաւինի սատաթլու Սըտզը էֆէնտի հազրէթլէրինէ Թէչպտիլէն պիրինճի րիւթպէյէն Մէճիտի նըշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Կայս. Անձնական Գանձուն Կայս. կալուածներու վարչութեան երկրորդ ճիւղին Տնօրէն Մէհմէտ պէյ։

ԳԱՅՄԱԳԱՄՆԵՐ. — Գասթէմունիի նահանգին Երէյլի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պրուսայի նահանգին Իւշագ գաւառակին գայմագամ Խայրի պէյ, որուն յաջորդեց Երէյլիի գայմագամ Էմին Մուխլիս պէյ։ Ատանայի նահանգին Համիտիէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պաղչէի գայմագամ Եավէր պէյ, որուն յաջորդեց Համիտիէի գայմագամ Համտի էֆէնտի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. —Երկրորդ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Բժշկական վարժարանին ուսուցիչներէն գնդապետ Թէվֆիգ Վաճիտ պէյի։

.՛. Լիագաթի արծաթ շքադրամ տրուեցաւ Կրթական Նախարարութեան քննիչ Մարինօս անդամ և մաքսային վերստեսչութեան մէջ՝ արգիլեալ գիրքերու քննիչ Մէհմէտ Ալիւճամին էֆ.ի։

ՄԻԼՔԻԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ.—Միլքիէ վարժարանէն շրջանաւարտ ըլլալով գայմագամութեան կոչուողները զինուորական ծառայութենէ զերծ նկատուած էին։ Հարցուած էր թէ ինչ ընելու է երբ այդ կարգի շրջանաւարտները ոչ-իսլամ հասարակութենէ մը ըլլան։ Նախարարաց Խորհուրդը նկատեց որ Իսլամաց զինուորական ծառայութեան փոխարէն ոչ-իսլամները զինուորական տուրք կը վճարեն, և երբ Իսլամները զինուորական ծառայութենէ ազատ մնան, այդ պարագային ոչ-քրիստոնեաներն ալ տուրքէ ազատ կը մնան։ Հետեւաբար ծանուցուեցաւ որ Միլքիէ վարժարանէն ելլող Իսլամները զինուորական ծառայութենէ, իսկ ոչ-իսլամներն ալ զինուորական տուրքէ զերծ պիտի մնան։

ԹՈՒՐՔՄԷՆԻ արուեստահանդէսին յանձնաժողովին կողմէ պատրաստել տրուած պատուոյ ոսկի շքադրամը Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։

ԱՐՄՏԻՔԻ ԱՆԴԻՐԸ.— Սելանիկի թերթերը կը գրեն թէ Ֆրանսայի Շարանտ գաւառին մէջ երեւան հանուեցաւ խարդախութիւն մը։ Զաղացպանները Թալք (ֆրանս. փուլու) կը խառնեն եղեր ալիւրին։ Թուրքիա ալ մտիք կը ղրկէ Մարսիլիա, ուրկէ ալիւր կ'առանայ։ Զարմանալի էր որ Ֆրանսայէն եկած այս ալիւրները ինչպէս կրային մըցիլ Սելանիկի մէջ պատրաստուած ալիւրին հետ։ Գաղտնիքը այժմ կը բացատրուի։ Մարսիլիոյ աղօրեպանները մեզի Թալքով խառն ալիւր կը ծախեն եղեր, հետեւաբար պէտք է ասկէց ետք մանրազնին քննութեան մը ենթարկել դուրսէն եկած ալիւրները, մաքսատան մէջ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը որոշեց որ Քալամըշ շոգենաւը Մայիս 1էն սկսեալ Կըզըլներու և Մալթէբէի միջեւ երթեւեկէ՝ ուղեւորութիւնը դիւրացնելու համար երկաթուղիի միջոցաւ։ Մալթէբէի նաւամատոյցը և ծովեզերքէն մինչեւ երկաթուղիի կայարանը տանող ճամբան կը նորոգուին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ. —Այս տարի Երուսաղէմ ուխտի գացող ամէն ազգէ անձերու թիւը 32,000 եղած է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ նկատելով որ Պոլսոյ կեդրոն տեղերը կովի գոմերու գոյութիւնը վնասակար կրնայ ըլլալ հանրային առողջութեան, որոշեց այդ գոմերը փոխադրել կամ հաստատել քաղաքէն դուրս տեղեր։

ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ ԵՒ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԸ. —Լեվանդ Հէրալտ կը գրէ.—Բժիշկներու պարտականութեանց և իրաւունքներուն մասին շատ բան գրըուած, խօսուած ու որոշուած է, բայց դեռ այդ կարգի հարցեր անլուծելի կը մնան։ Շատ երկիրներ կան ուր բժշկագործութիւնը ա և է կանոնագիրով չէ կանոնաւորուած, և ուրիշ տեղերու մէջ ալ միայն սկզբունքներով կը վարուի, ինչպէս, առանց որոշ սահմանի հաստատման այցելութիւնը գանձելու բացարձակ իրաւունք, գիտցուած գաղանիքներու յայտնութեան բացարձակ արգելք, առանց սակայն միւս կողմէ ճըշդելու այդ գաղանիքին բնութիւնը։ Այսպէս, երբ բժիշկ մը իրաւացի կամ անիրաւ իր մասնագիտութեան օգուտը չընծայեր յաճախորդին, միայն առարկայ կ'ըլլայ դժգոհութեան արտայայտութիւններու կամ քիչ մը աղմկոտ գանգատներու և հիւանդը որ կը կարծէր բաւականօրէն վարձատրել իրեն տրուած խնամքը, զուրկ կը մնայ իր պահանջումը ձեռք բերելու հնարականութենէն։ Յաճախ կը պատահի որ փութով կանչուած բժիշկ մը կը մերժէ երթալ հիւանդին, մինչև որ իր ուզած դրամը չառնուի։ Բժիշկներ ալ տեսած ենք որոնք իր ծառաները ղրկած են յաճախորդներու իրենց առնելիքը պահանջելու, յայտնելով որ եթէ չվճարեն, երբ կանչուին չպիտի նային հիւանդին։ Ծանօթ է կարգ մը բժիշկներու և դեղագործներու միաբանութիւնը, որով բժիշկները միշտ նորոգելով իրենց այցելութիւնները կը յանձնարարեն այսինչին շինել տալ դեղագիրները, որոնց թիւը օր օրի կ'աւելնայ և կը սուղնայ։ Պարագաներ կը ներկայանան, ուր բժիշկներ հիւանդին խընդրանքին հակառակ չեն ուզեր նոր վիճակին ծանրութիւնը յայտնել, առանց նկատի առնելու այդ բանին նիւթական շահերը, միմիայն առողջապահական կանոններու նկատողութեան համար։ Միւս կողմէ. վիրաբոյժ մը, ակնաբոյժ մը կամ մանկաբարձ մը, որոնք ծայրայեղ խնամք և հոգածութիւն տարած են հիւանդին, յաճախ ռամիկ պարտապահանջի մը տեղ կը դրուին անիրաւօրէն, երբ իրենց արդար պահանջին կարգադրութիւնը խնդրեն։ Եւ հազարումէկ տեսակ պարագաներ դժգոհութեան։ Ուրեմն քաղաքային բժիշկներու պարտաւորութեանց կանոնագիրը երբ բարեփոխուի, մեծ պէտք մը լրացած պիտի համարուի։

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏՆԵՐԸ. — Մինչև 1907 Փետրուարի վերջը անցնող ութը ամիսներու միջոցին Օսմ. երկիրներէն Ամերիկա արտածուած են 1 միլիոն 961,947 լիտր ծխախոտ, 3,326,000 ֆր. արժէքով. մինչ անցեալ տարւոյ միեւնոյն ժամանակամիջոցին Ամերիկա ներածուած ծխախոտներուն քանակն էր 833,855 լիտր՝ 2,437,680 արժէքով։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին յանձնաժողովը կը ծանուցանէ թէ նուագուրդի դրուած երկաթ գիծերու իւրաքանչիւր թօնն 154 ֆրանք «ճեպիրէ»ներու թօնն՝ 220, «ճէպիրէ ճիվաթասը»ներուն՝ 420, Թրավէրսներու՝ 170 և Թրավէրսի զանազան պիտոյքներուն ալ 515 ֆր. գին տրուած է։ Ապրիլ 27ի ուրբաթ օրը(վաղը)վերջնական յանձնումը պիտի կատարուի. ուստի աւելի պակաս գինով մատակարարել ուզողները պէտք է նոյն օրը դիմեն վերոգրեալ յանձնաժողովին։

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Անհատներու ձեռքը գտնուած պարտաթուղթերու պահպանումը իրենց տէրերուն կը պատկանի, և մէկը երբ անուշադրութեամբ չկրնայ իր ունեցած պարտաթուղթերը որկածներու դէմ պահպանել, պարտականութիւն մը չկայ այդ կարգի անհատի մը վնասը փոխարինել։ Զէնհասա պաշտօնարանը, սակայն, նկատելով որ գողցուելու և կամ ուրիշ կերպով կորսուածը դէմ ամէն տեղ պարտաթուղթերու տէրերուն [illegible] մը ըլլալով, կարելի ըլլայ իրաւունքը պաշտպանել։

ՇԻՖ ՈՒ ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՊԱՐՈՆՆԵՐՈՒՆ.— Ո՛վ չուզեր ձմեռը տաքուն, ամառը զով ու դիմացկուն և գեղարուեստական հովանոցներու տակ պատսպարել ինքզինքը անձրեւէն ու արեգակէն։ Այս գնահատելի առաւելութիւնները իր վրայ մարմնացընող միակ հովանոցավաճառը Ղալաթիա, Թրամուէյի կայարանին կից խանութը, կը յայտարարէ թէ գարնանային ներկայ եղանակին առթիւ Եւրոպայէն մեծ մթերք մը բերել տուած է, նուրբ ու ճաշակաւոր ամէն տեսակ հովանոցներու և գաւազաններու։ «Աւելի օգտուիլ», ահա՛ մեծ նշանաբան մը, որուն պէտք է հետեւի ամէն ճշմարիտ ճաշակի տէր անձ, փութալով Տիար Պետրոս Պօղոսեանի՝ Ղալաթիոյ ծանօթ հովանոցավաճառին խանութը։ Դիւրամատչելի եղանակով կը նորոգուին հիները, առանց նորէն փոքրիկ տարբերութիւն մը ունենալու. Դիմեցէք և գոհ պիտի մնաք։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՃԻՐ.— Սկիւտարի Սէլամսըզ Թաղին մէջ զինեալներու փողոցը Լեւոն անուն սափրիչ մը վիրաւոր գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով հարկ եղած դարմանները ընել տուաւ և քըննութեան ձեռնարկեց։ Լեւոն յայտարարեց թէ զինքը վիրաւորողներն են շրջանի բնակիչ 22 տարեկան Տիգրանեան Բարսեղ, ընկերը՝ Արթին և գինեպան Խրիստօ։ Տիգրան ձերբակալուեցաւ. իսկ միւս երկուքը փախած ըլլալով կը փնտռուին։

.՛. Կոսքայի կողմը Շէվքէթ և Ճէմիլ իրարու հետ կռիւի բռնուելով Ճէմիլ ծանրապէս վիրաւորեց Շէվքէթը կռնակէն, դէմքէն և ականջէն։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ, իսկ վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՄՈՒՂԱԿԸ ԻՆԿԱԾ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԸ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ գոհարավաճառ Մ. Մանիանի վաճառատունը վայելչազգեստ Անգլիացի մը գնաց և 300 ոսկինոց մատանի մը ու երկուսեղ ընտրեց և բաւ. գոհարավաճառին թէ այդ գոհարեղէնները իր կնոջ ցոյց պիտի տայ և եթէ հաւնի, դրամը պիտի վճարէ։ Անգլիացին իր բնակած օթէլին հասցէն տալով մեկնեցաւ։ Գոհարավաճառը այդքան հարուստ յաճախորդ մը չփախցնելու և միւս կողմէ զգուշութեամբ գործելու համար, անձամբ նոյն օթէլը տարաւ գոհարեղէնները։ Անգլիացին ճաշելու վրայ էր։ Մ. Մանիան սպասեց։ Քիչ ետքը Անգլիացին առաւ գոհարեղէնները, և սենեակը տարաւ կնոջը ցոյց տալու համար։ Գոհարավաճառը շատական սպասեց, սակայն յաճախորդը չվերադարձաւ։ Օթէլին Տնօրէնը յայտարարեց թէ այդ անձը ո՛չ սենեակ վարձած էր և ոչ ալ հետը կին ունէր, այլ կերակուր կերած և մեկնած էր։ Ճէնթըլմէն Անգլիացին վըճարած էր թէ՛ իր և թէ գոհարավաճառին ճաշի դրամը։

ԿԱՏՂԱԾ ՇՈՒՆ.— Գասըմ Փաշա, Պէօյիւք Բիյալէ Փաշայի կողմը, կատաղած շուն մը խածաւ այծ մը և շուն մը, և սկսաւ մարդոց վրայ յարձակիլ։ Երկու դպրոցական աղջիկներ հազիւ փախան։ Կատղած շունը սպաննուեցաւ հարիւրապետ Իսմայիլ Հագգը էֆ.ի կողմէ, որուն վրայ ալ յարձակած էր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 7 Մայիս.— Երեսփ. Ժողովին մէջ ատենապետ Մ. Պռիսոն ծանոյց թէ հինգ հարցապնդումներ ներկայացուած են՝ նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան, սէնտիքաներու, պետական պաշտօնեաներու պաշտօնանկութեան մասին եւայլն։ Մ. Քլէմանսօ պահանջեց միացնել բոլոր այդ հարցապնդումները և յայտարարեց թէ կ'ընդունի ամէնուն ալ պատասխանել։ Նախ խօսեցաւ միացեալ ընկերվարական կուսակցութենէն Մ. Պլան և քննադատեց Մ. Քլէմանսոյի քաղաքականութիւնը։ Չափաւոր Հանրապետական կուսակցութենէն Մ. Բուլլան ըսաւ թէ Մ. Քլէմանսօ ու պաշտօնակիցները երես կուտան ընկերվարականներուն։ Մ. Կօթիէ տը Քլանեի երկարօրէն թուեց Մ. Քլէմանսոյի ըրած սխալները, որոնք, ըսաւ, չգործադըրուեցան։ Յայտարարեց թէ Քլէմանսօ անձեռնհաս է, չէ կրցած արգիլել հակազինուորականութեան տարածումը և թէ չի կրնար արգիլք ըլլալ ընկերվարական կուսակցութեան արարքներուն։ Հետեւաբար պէտք է երկրին աւելի նպաստաւոր քաղաքականութեան մը հետեւիլ։ Արմատական ընկերվարական երեսփոխան Մ Պիւիսոն դէմ խօսեցաւ դաստիարակ Նէկրի պաշտօնանկութեանը։ Կրթական նախարար Մ. Պռիան պատասխանեց թէ արդարացի է այդ պաշտօնանկութիւնը, վասն զի այդ դաստիարակը Դաշինքին դէմ անվայել ընթացքի մէջ գտնուած է։ Ուրիշներ ալ ճառեր պիտի խօսէին բայց նիստը փակուեցաւ ժամը 6ին։ Վիճաբանութիւնը վաղը պիտի շարունակուի։ Մ. Քլէմանսօ մէկ անգամէն պիտի պատասխանէ բոլոր հարցապնդումներուն։

— Բարիզի ճարոնական դեսպան Մ. Քուրինօ յայտարարեց թէ ֆրանքօ-ճարոնական համաձայնութիւնը կ'երաշխաւորէ Տ. Արեւելքի մէջ Ֆրանսայի և Ճարոնի ստացուածքներուն անվտանգութիւնը և Չինաստանի հողային ամբողջութիւնը։ Բանակցութիւնները լաւ ճամբու մէջ են։ Թան կը յայտարարէ թէ Ռուսիա և Անգլիա հաւանութիւն յայտնեցին ֆրանքաճարոնական համաձայնութեան գլխաւոր պայմաններուն։ Ռիւթեր կ'ըսէ թէ Ճարոն և Ֆրանսա կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարեն՝ համաձայնութիւնը կնքելու համար, որուն նպատակն է արդի վիճակը պահպանել Տ. Արեւելքի մէջ։ Այս համաձայնութիւնը ո՛չ թէ ռուսաճարոնական այլ անգլաճարոնական դաշնակցութեան շարունակութիւնը պիտի ըլլայ, և նոյն տեսակէտները պիտի պաշտպանէ։ Գրէթէ բոլոր թերթերը, անոնց մէջ նաև Էքլէռ և Էնթրանսիժան, կը շնորհաւորեն արտաքին գործոց նախարար Մ. Բիշոնը, իր արդի քաղաքականութեան և մանաւանդ ֆրանքաճարոնական համաձայնութեան կնքման համար։ Պերլինի մէջ մտահոգութիւն կը յայտնուի ֆրանքաճարոնական համաձայնութեան համար, որ վտանգաւոր կը նկատուի Քիաօ-Չէօսի նկատմամբ։ Գերմանական թերթերը կը յայտարարեն թէ այս համաձայնութիւնը պէտք է մտահոգութիւն պատճառէ առաւելապէս Ամերիկայի և մանաւանդ Ռուսիոյ, քանի որ դաշնակցութիւնը կնքուեցաւ նիւթական նկատումներով։ Գերմանիա չպիտի զարմանայ, եթէ Ճարոն դաշնակցի Չինաստանի։ Բրդի Բարիզիեն կը գրէ թէ կնքուած համաձայնութեամբ Ֆրանսա կը ճանչնայ Ճարոնի գերիշխանութիւնը Քօրէայի և Ֆորմոզայի վրայ։ Կօլոնա կը յայտարարէ թէ հաւանական է որ այս համաձայնութեան իբր հակակշռուած՝ համաձայնութիւն մը կնքուի Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց միջև։

— Կօլոնա կը հրատարակէ գերման ելմտագէտներու յայտարարութիւնները թէ տնտեսական շահերու այնքան կապեր կան Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև որ պատերազմ մը անկարելի է անոնց միջև։

—Սակարանի բացման ատեն գինները աղէկ էին, բայց այնպէս չմնաց մինչև վերջը։ Մոլուեցաւ սպանիական Արտաքինին, որ շատ ինկաւ։ Ռիօ Դինդօ 2422էն ինկաւ 2398ի, և փակուեցաւ 2360ի։ Օսմ. թուղթերը ամուր բռնուեցան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Թերթերը մտահոգութիւն կը յայտնեն գերման առեւտուրին վրայ, նայելով գերմանասպանիական յարաբերութեանց ներկայ վիճակին, և նկատի առնելով այն պարագան թէ Յուլիս 1ին կ'աւարտի պայմանաժամը գերմանասպանիական առեւտրական դաշնագրին։

— Վիլհէլմ կայսրը մեծարժէք զարդանօթ մը պարգեւեց Պիւլով իշխանին անոր ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Նախարարապետին կողմէ տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան կայսրը և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.— Օսքար թագաւոր Յունիս 6ին պիտի տօնէ ամուսնութեան ոսկի յոբելեանը, և այս առթիւ յայտարարութիւն մը հրատարակելով յորդոր պիտի կարդայ որ Շուէտ և Նորվեկիա սերտ կերպով միանան Սքանտինաւեան ազգութեանց անկախութիւնը ապահովելու համար։

ԱԹԷՆՔ.— Երէկ Պիրէոն ժամանեց Վիքթորիա ևնտ Ալպերդ զբօսանաւը, իր մէջ ունենալով Անգլիոյ թագուհին և իր աղջիկը, Վիքթորիա իշխանուհին, և ընդունուեցաւ Եորկիոս թագաւորին և արքայական ընտանիքի անդամներուն կողմէ։ Խանդավառ ընդունելութիւն մը եղաւ թագուհիին, որ այսօր ընդունեց նախարարները և դիւանագիտական Մարմինը։ Կ'ըսուի թէ Յունաստանի արքայազուն իշխաններէն մին պիտի նշանուի Վիքթորիա իշխանուհիին։

ԼՈՆՏՐԱ.— Անգլիոյ բարձրաստիճան կլեռը աշխարհի բոլոր հոգեւոր իշխանութեանց յիշատակագիր մը պիտի ներկայացնէ ի նպաստ խաղաղութեան, որ ստորագրուելով Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին պիտի մատուցուի։

—Էտուարտ թագաւոր փոխադարձաբար այցելեց Ֆուշիմի իշխանին և անոր տուաւ Բաղանեաց պատուանշանին մեծ Խաչը։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ.—Կը ծանուցուի թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուեր են Մեքսիկայի և Կուաթեմալայի միջև։

ՊՐՒՔՍԷԼ.— Պելճիոյ Խորհրդարանը այսօր սկսաւ իր աշխատութեանց։ Նիստը բացուելուն պէս, վարչապետ Մ. Թրոզ բեմ ելաւ կարդալու նախարարական յայտարարութիւնը։ Ընդդիմադիրները սոսկալի աղմուկ յարուցին։ Նիստը վաղուան յետաձգուեցաւ, և այն նիստին մէջ պիտի կատարուի վիճաբանութիւնը Դաշինքին յայտարարութեան վրայ։ Քաղաքական շրջանակներուն մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Դաշինքը չպիտի կրնայ երկար տեւել։

ՏՔԴ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ-ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՆԱՑԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Փոխադրած է իր բնակութիւնը Գալաթիա, Լիւլ փողոց, Թէաթրօ Ճատտէսի թիւ 1, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ Եշ., օր ժամը 7-9 աղքատաց ձրի կը նայի։ Բշ., Դշ. Շբ. օրերը կէս օրէն ետքը կը գտնուի իր նախկին դարմանատունը՝ Լանկա։

Վիրաբուժութեան և կնախտաբուժութեան համար ի կիր կ'առնէ նորագոյն ու կատարելագործեալ մեթոտներ ու ամենավերջին գործիքներ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Ապրիլ 25 Չորեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին	ճերմակ	օխան	40—41
Երկրորդ	»	»	38—39
Խառն			36—37
Զափտարը			34—35
Կարծր առաջին		»	41—42
Կարծր միջին		»	38—40

Այսօր ·|· վակոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ			Ղրշ.
Տեղական դըրմա	Ա.	պարկ	85—
» »	Բ.	»	83—

ՄԷԱՐԻՖ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Նէզարէթը ճէլիլէ ատիրէսի իլէ Տէրսաատէթ վէ պէլատը սէլասէտէ քեաին մէքեաթիպը րէսմիյէտէ պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլան 7000 տէն 10,000 չէքիյէ գատար հատապ իլէ 200000տէն 250000 քիլօեա գատար քէօմիւր միւնագասաեա վազ իտիլտիկինտէն հէր իքիսինէ թալիպ օլանլարըն շէրայիթի անլամաք իչիւն սիւրմէք իւզրէ ալընաճագ էչեանըն նիւզամէ պէչի նիսֆւէթինտէ էմանէթ աքչէլէրինի վէ խախուտ մուատտապ քէֆալէթնամէլէրինի իսթիսհապ իտէրէք, բէնչշէնպէհ վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի մէճլիսը Մէարիֆէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

24 Նիսան 323

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	102.29
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.17½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.22½
» էն վար գինը	»	102.16

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	151.—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	151.87½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	152.02
» էն վար գինը	»	151.—

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	44.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.—
Միթխաթի Պանքա		5.50
Սելանիկի «	ֆր.	—.—
Քաճէքրալ	Ա. Ո.	6.03
Թարտասս Բրէվիլէժիէ	ֆր.	110.—
» Օրտինէռ	»	105.—
Իզմիրի Քարափ	»	586.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.80
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	9.95
Ժիւխասմա Թրամվայ »	»	5.—
» պարտաթուղթ	ֆր.	480.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	355.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.40
Թարափ Կ. Զալայ	ֆր.	453.—
Թրանսվալ		56.50

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	259.—
Պանք Նաս. Կրէտ.	»	432.50
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.06
Լաւրիոմ	ֆր.	88.90

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղր.էն	Ղր. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87.09
Անգլիական ոսկի	110.—
Թօլ	91.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.13
» քառորդ	107.10
» մանրուք	104.25
Մէթալիք	100.
Պէշլիք	103.20
Բուլլի Թղթադրամ	8.50
Էրիլիկ	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		Ղր.	109.25
Բարիզի	» »	ֆր.	22.93¾
Վիէննայի	» »	քուրոն	21.97
Պերլինի	» »	մարք	18.67

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
7 Մայիս 1907

Ֆրանսական Ռանթ 3%		95.17
Օսմ. միաց. փոխ. 4%	բաց.	94.20
» » »	գոց.	94.37
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	152.—
Ռէժիի պարտաթուղթ	»	440.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	705.—
Քրէտի Լիոնէ	»	1170.—
Բարիզի Պանքա	»	1510.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	—.—
Իտալական »	5%	102.50
Ռուսական » 3%	1891	62.50
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	94.40
Պալիա Քարա Այտըն	ֆր.	702.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
7 Մայիս 1907

Անգլիական Ռանթ	85.43
Օսմ. Միաց. Փոխ. բաց.Գ.Կ.	93.25
» » » գոց. »	93.—
Օսմ. Պանքա	17.75
Պուլկարական 1892	103.—
Ռուսական 4% 1898—89	75.75
Յունական Ռանթ	40.—
Չարթըրտ	1.37
Թրանսվալ	—.—
Ռանտմայն	6.25
Ճարոնական 4%	—.—

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
7 Մայիս 1906

Գերմանական 3%	84.20
Օսմ. Միաց. Փոխ.	93.90
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Ռումէլիի երկաթուղի	142.80
Ռուսական 4% 1902	—.—
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	101.50
» » » Բ.	—.—
« » Բաժնեթ. 60%	—.—

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
7 Մայիս 1907

Օսմ. Ռէժի	—.—
Ռումէլիի Երկաթուղի	196.—
Վիէննական պանք	547.—

ՀՐԱՆԴ ԴԱՄԻԱՆԵԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷԼԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — 81

ԳՐԵՑ ՍՕԼԷՍ — ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՊԵՑԻԿ

Խարտեաց Մաջը

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

— Ո՛չ, պատասխանեց Ժիւլիէն, մենք ուրիշ տրամադրութիւններ ունինք. ինչոր բնաւ չի համապատասխաներ Սէրժի ու գեղանի Թէրէզի սիրային տրամադրութիւններուն, ասկէ զատ մենք տակաւին սիրոյ մէջ վիրաւ գրկելու ու համբուրելու ատրիճան առաջ գացած չենք։

—Է՛ քանի որ առանկէ ես ալ վտղը իսկ ինքզինքս ասոր հանութեան պէտի յանձնեմ։

— Ա՛հ, հեծեց Ժիւլիէն, առանկ քան մը չի պիտի ընեն բնաւ։

Եւ արդէն ինքնաբեր չարժուելով մը մղուած էր Բլօտի բազուկներուն մէջ։

Երկու սիրակցորդ զոյգեր պահիկ մը մոռցած իրենց չուրջը գտրցող խլըտումները, սիրոյ աչխարհներուն մէջ կը թեւածէին անձկալի համբոյրներու ու գգուանքներու աղդեցութեան տակ։

Տեսարանը իր բոլոր այլազան համապրութեանց մէջ հրանալի պատկեր մը ունէր, սէրս սիրոյ, չրթունք չրթունքի և ներքին հոգեկան տրամադրութիւններու զիրար խաչաձեւող խառնուրդին տակ երկնասաւրդական խանդ ու կրակն ալ աւելի կը վառմանար։

Բիչ մը անդին՝ խչտիկին անկիւնին խորը Չէֆիրին ու Ժաքէթ իրենց ծեռութիւնը և ամքած զգացումները կուլային, բայց սրտանց ուրախ և գոհ տեսնելով որ իրենց սիրելիները երջանկութեան վառվռուն թեւերուն տակ խինդ ու խայտանք կը պտտէին։ Չէֆիրին ուրախութենէն բառերը հայուած մը իմնցուց պարտիզպանին ուսերուն։

— Ա՛հ ինչ ալ զօրաւոր բազուկներ ունիս եղեր, յարեց Ժաքէթ, ծիծաղ մը փթթեցնելով իր թառամած դէմքին վրայ։

Դզուանքներու, սիրային անուշիկ ու գգւիկ հպումներու, ջերմագին համբոյրներու իրերաազդեցիկ թափերը իրենց վախճանին հասած էին թէ և ակամայ, որովհետեւ երիտասարդական աննկուն կորովին տակ սիրոյ գերագոյն թափը չի նուազիր բնաւ նոյն իսկ ժամերով ու օրերով։

Բլօտ երկու աթոռներ ներկայելով աղջիկներուն, նստիլ յանձնարարեց։ իսկ երկու ծերերուն հրաման տուաւ դրան առջև պահակ սպասել։

Սէրժ Թէրէզի մօտիկ նստելով։

—Շատո՞նց է որ հոս կը բնակիք, անուշի՛կ հրեչտակս, յարեց։

—Ո՛չ, պատասխանեց գեղանի չէկը, սիրելի բարեկամուհիս՝ Օր. Ժիւլիէն զիս իր քովը պահած էր, ա՛հ Սէրժ չես գիտեր՝ հրեչտակի մը սիրտը կը կրէ անիկա իր կուրծքին տակ, անձնուէր, աննկուն ու վեհանձն է։

—Առանկ աչքապուշկի խաղերը սափրողական պարագաներու մէջ իրաւ որ չատ հաճելի կը թուին մարդուս, այնպէս չէ՞ Օր. Ժիւլիէն, յարեց Սէրժ ծիծաղ մը փթթեցնելով իր ջղուտ դէմքին վրայ։

Ժիւլիէն փոխանակ պատասխանելու, անուչիկ աչքերը խփելով ծիծաղեցաւ։ Ցեառ Բլօտի դառնալով։

—Բայց, պարո՛ն, յարեց, մինչև վերջը պէտի պնդէք Անգլիա երթալու ձեր որոշումին մէջ։

—Այո՛, բայց հայրերնիդ դժուարացուց մեր որոշումին գործադրութիւնը։

—Ըսել է ծերունի հայրիկս բարեբաղդաբար ինծի ձեզի քիչ մը սատկ յանձնել, յարեց Ժիւլիէն։

Սէրժ հեկեկուն չեչտով մը։

—Այո՛, օրիո՛րդ, պատասխանեց, բայց իրաւունք ալ ունի չտալու, որովհետեւ ըստ օրէնի հիմակուհիմա այդ սասկը չկրնար իր ուզած կերպովը գործածել, հետեւաբար Անգլիա ճամբորդելու համար աւելի ուրիչ միջոցներու պէտի դիմենք։

—Ի՛նչ միջոց ձեռք պէտի առնէք կարենալ յաջողելու համար ձեր մտադրութեան մէջ ըստ իս ամէնէն կարճ ճամբան նաւաստիի կերպարանքով փախուստ տալն է, սակայն այդ միջոցին համար ալ բաւական աչխատութիւն և ժամանակ պէտք է։ Ի՛նչ որ ալ ըլլայ պէտք է փութկոտութիւն ցոյց տալ, ապա թէ ոչ բանհերնիդ բուսած է, ես քովս քիչ մը պահեստի գումար ունիմ, եթէ անիկա ձեր ձեռնարկին յաջողութեանը բաւական ըլլայ, ամենայն սիրով կը յանձնեմ։

—Ո՛հ, ինչ կ'ըսէք օրիո՛րդ, յարեց Սէրժ, չնորհակալ եմ, հազար անգամ չնորհակալ՝ ձեր անկեղծութենէն և վեհանձնութենէն, ես ալ փափաքող եմ Ֆրանսա մնալու, որովհետեւ եթէ օտար երկիր մը երթանք բուն ռճրագործը գտնելու և մեր անմեղութիւնը ապացուցանելու միջոցներուն ձեռնարկութիւնը դրեթէ անկարելի պիտի դառնայ։

—Շատ լաւ, այդ պարագային ի՛նչ ընել կը խորհիք, հարցուց Ժիւլիէն։

—Մինչև որ բանտէն փախուստս մասին հրապարակային տարաձայնութեանց այլազանութեան վրայ տեղեկութիւն չառնեմ, բնաւ բերնէս խօսք մը չպիտի հանեմ, վաղն իրիկուն իսկ սիրելի բարեկամս Չէֆիրին այս մասին բաւական տեղեկութիւն քաղելու բարեհաճութիւնը պիտի ունենայ անշուշտ, երբ լոյսը լուսնայ ես իրեն պէտք եղած պատուէրները պիտի տամ։ Բայց մնացայ հարցնելու, ձեր այս թաքստոցը հոն ներկայ եղողներէն զատ ուրիչ մէկը գիտէ՞ և գիտցող մը կենալու հաւանականութիւնը աչքի առջև ունի՞ք, հարցուց Բլօտ։

—Այս մասին կատարելապէս վստահ կրնաս ըլլալ, որդէն գիտես որ ես կակուղ քարի վրայ կոխողներէն չեմ, ասկէ զատ ամէն յարձակումի դիմակալող երկու քաջ ծերուններ ունինք, որոնք վեհանձնաբար ամէն ջանք ի գործ պիտի դնեն մեզ պաչտպանելու համար։ Եթէ ո և է պատահականութիւն մը հաւանականութիւնը գուշակեն անմիջապէս մեզի նչանացի պիտի հասկցնեն ամէն ինչ և նաւակ նստելու պէս կէրկը պիտի դնենք։ Դուք այսօրինակ խորհուրդներու մէջ մի թառ փառիք, ես ամէն բան տեղն ի տեղը կարգադրած եմ, հիմակ մեր երկու գեղանի օրիորդները ամարանոց պէտք է տանինք, հակառակ պարագային եթէ օտար երկիր մը խոյս տալու սափրողականութիւնը զգալի ըլլայ. կրնանք Թէրէզը ո և է միջոցաւ մը հետերնիս տանիլ։

(Շարունակելի)

ՏՈՔԹԷՕՐ ԼԵՒՈՆ ՄԷԼԻՔ
ԲԱՐԻԶԱԲՆԱԿ

որ այժմ Կ. Պոլիս կը գտնուի, յաջողութեամբ ի գործ կը դնէ իր նոր գիւտերը, երկարժամանակեայ սիտերու և ջղային հիւանդութեանց։

Սիրով կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատները ձրիապէս ամէն կիւրակէ, ժամը 7էն 10ը (Ը. Թ.), Սկիւտար Սէլամսըզ, Բարմաքլըք Պազալ փողոց, թիւ 31 տունը։ 6—10

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ ՄԻՍՏԱՃԵԱՆՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Մեծ Փողոց, Կլավանի փողոցին անկիւնը՝ Սմբատեան աբարթըմանին առաջին յարկը

Սոյն գլխարկի վաճառատունը որ մեծ համբաւ կը վայելէ նրբաճաչակ և նորաձեւութեան սիրահար Տիկիններուն և Օրիորդներուն չրջանակին մէջ, այս անգամ Եւրոպայէն դեռ նոր բերել տուած է գարնան և ամրան եղանակի յատուկ գլխարկներ և գլխարկի վերաբերեալ զարդեր մեծ քանակութեամբ և վերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Կը յանձնարարուի Տիկիններուն և Օրիորդներուն իրենց գլխարկները գնել ՄԻՍՏԱՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ, որոնք խիստ չափաւոր գիներով կը ծախուին։ 8—20

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԿՆՍԽՏԱԲՈՅԺ
ԻԶՄԻՏ

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր իբր բժիշկ վիրաբոյժ և մանկաբարձ իր յաջողութեամբը գոհ ըրած է հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրաւ Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վերաբուժական գործողութեանց արուեստական (Technique) ամէն մանրամասնութիւններ, և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ԲԱՐԻԶԻ ու ՎԻԷՆՆԱՅԻ, հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նչանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն մօտէն հետեւելով՝ ուսումնասիրեց երիկամանց, լեարդի, ստամոքսի ու աղիքներու, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնահատութեամբ (Laparotomie) կատարուած ամէն տեսակ գործողութիւնները, և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձաւ իւր բնակավայրն ԻԶՄԻՏ։

Այժմ իւր 25 տարիներու հասուն փորձառութեամբը կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և կը կատարէ ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարդկային մարմնոյն որ եւ է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած ու խախտած (Քըրըք չըքըք) ոսկորները նորագոյն մէթոտներով, կը չտկէ ի ծնէ կամ վերջէն ծռած ձեռքին, ոտքի և ողնայարի խեղութիւններ (Ortopedie) Մասնաւորապէս յանձ կ'առնէ դարձեալ կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերով։

Ամէն ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ, ԹԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իւր տունը՝ որ է կայարանին մօտի կամուրջին դիմացի անկիւնը։

Տեղեկութեանց համար դիմել Պոլսեցոց եկեղեցւոյ գծգարանը։

Ծանօթութիւն.— Անոնք որ աղէթաքութիւն (Ֆըթըք-քասըք) ունին և աղիքը տեղը պահելու համար կապ գործածելէ ձանձրացած են, ապահով գործողութեամբ մը արմատական կերպով կը բուժուին և պէտք չեն ունենար այլ ևս կապ գործածելու։ Նոյնպէս ալ թանքը (պասուր, մեմե) ունեցողներ ապահով գործողութեամբ մը արմատական բուժում կ'ունենան։ 3—50

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս Մերճան փողոց թիւ 57

Հետեւեալ գիրքերը մինչ Յունիս 1 միայն, պիտի ծախուին գրեթէ կէս գինով, առանց թղթատարի ծախք պահանջելու։

Լեօ կամ ամիսն ծեռքի մը ակբը 4, Աղջկան մը իչխատակարանը 3, կանժի մարքիզուհին 2, Ծածուկ մեղք կամ Սփրողիտական հիւանդութիւնք 3, Վարժապետին կերակուրը կատակերգ. 1, Վեցուկէս պորտի ժառանգ. կատակերգ. 1, Ներկայօրը թատերգ. 3դրչ, Առատաձեռն փերեզակ 20 փր., վիճակ 10 փր., Թատերական երգարան 2.20, Ութը լեզուէ խօսակցութիւն հայ գիրով 1, Ցոյն-հայ խօսակցութիւն հայ գիրով 1.20, Պատմ. անգլիական վաճառականութեան 5, Ծովագոյն քերականութիւն անգլ.-հայ. Տոքթ. Աստուրեան 10, Բառարան անգլ-հայ Վարժապետեան 5, Մայրթէրոչափթ սիսթէմ սահուն կերպով անգլ. խօսելու միակ գիրքը 15 տեղը հազուագիւտ 25, Բարեկամ ամենեցուն 10դրչ. Մտաւորական փիլիսոփայութիւն 10, Ցիչատակաց ծաղիկ 3, Դամելիազարդ Տիկին 5 ղրուչ։ 3

ԲՈՒՆ
ՀԱՅԻ ՑԱՀԻՆ

Հայ վաճառատուն յանձնարարուած և պատրաստ հագուստներու, ամէն տեսակ չիք կօչիկներու և տան գործածութեան համար ընտիր խասայի։

Մահմուտ Բաչա, փուռին դէմ, Մեծ Եալտըզ խան, վարի յարկ թիւ 16.—

Ապառիկի համար դիւրամատչելի պայմանք։

Կանխիկի համար 10% զեղչ։ 28—50

ՓՈՒԹԱՑԷՔ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻԼ
40% ԶԵՂՉ
ՔԻՉ ՕՐԷՆ ՍՊԱՌԵԼԻ

Անոնք որ կ'ուզեն եւրոպական նուրբ ճաչակով ընտիր կերպաս, վերջին նորաձեւութեանց համեմատ ամէն տեսակ, ամէն եղանակի համար, արանց կանանց և տղոց պատրաստ հագուստ գնել, թող անմիջապէս դիմեն Մեծ-Շուկայ Գալիփաքճըլար Պաշը Իսկէնտէր Փօղազի դրան կից թիւ 181 խանութը։ 6—10

ԼԻՒՋՈՒՄԼԸ ԻԼԱՆ

Պու քերրէ իսթիճար էյլէտիյիմ Այաս Փաշա համամընը միւքէմմէլէն թէսխինի զաբիլ պիր հալէ կէթիրմէք իւզրէ թամիր վէ քիւչատ վէ տէրունինէ թազէմ սույը իսալէ վէ նէզաֆէթինէ պի ղայէթ իթինա օլունուպ, սուրէթի միւքէմմէլէտէ թէֆրիչ վէ պիլ խասսա էնի թազըմլար ճէլպ իլէ բազար վէ ճումաա կիւնլէրի էրքէքլէրէ, էյեամը սաիրէտէ սապահ սաաթ 4տէն սօնրա զատընլարա թախսիս օլունարագ, իսթիհմամ իտէճէքլէրին հէր խուսուսաա էսպապը իսթիրահաթլարը իսթիքմալ գըլընմըշ վէ համամըն ըսընմասը ճիհէթի թէէմին խուսուսու տօնուզ միւհէնտիսխանէ մի..թէրիլէրէ իլան օլունուր։ 9—10

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Սուլթան Պայազիտտէ Հաքքաքլար Չարչուսընտա ճամիի չէրիֆ իթթիսալինտէ քէաին 9 նումէրոլը տիւքքեանըն չէհրիյէսի 50 ղուրուշ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, ղամմ իլէ իսթիճարընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտան իթիպարէն մահը ճարիի բուրմընին ղայէսինէ տէյին փէչ աղչէլէրինի միւսթէսխըպէն Էվգաֆը Հիւմայուն մուհասէպէի ումումիյէ խալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

23 Նիսան 323 3—2

ԻՒՆԻՈՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՈՄ, 9

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	միլիոն ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագին	39	» »
Մինչև 1905ի վերջը հատուցուած վնասք	460	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որն որ ձեռք բերելու ապահովութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՈՆի ապահովագրեալներուն։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Ապահովագրութեան պայմաններ ամենէն աւելի ԴԻՒՐԱՑՈՒՑ ... ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ... ապահովագրութեան ... ամէնէն ... օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ... ՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԵՒՆ., ԵՒՆ.։

Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԵՐԵԱՆ

Գեն — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամպօլ, Սալրթան Հանը, Քիւթիւքճիւ Օղլու Բնակ. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ.

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԵՒ ԱՄԵՆՈՒՍՏ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԱՄԷՆ ԴԻՄԱՑԿՈՂԻ ԱՆՁԻՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՍԵՓՈՒԹԻՒՆ

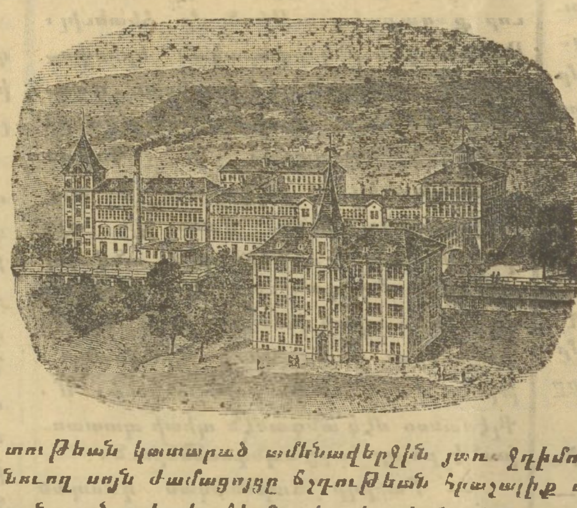

Կ'ուզէ՞ք ճիշդ, անփոփոխ կերպով ճիշդ ժամը ունենալ, կ'ուզէ՞ք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ ...ելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու ատելած սայթաքումներէն և ...ռաւիւաղութիւններէն. Բաւականապէս պէտք է որ կրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը չահած է՝ չնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող սոյն ժամացոյցը ճշդութեան հրաչալիք մըն է պարզապէս։ Իր գեղազանց բանուածքով, իր հրանալի տեւականութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցուած յատկութիւններով կը միացնէ նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ հետեւաբար գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն սեփականել կը մնայ։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ'ընձեռեն գիտական մարմիններ, նաւատորմերու հրամանատարներ և սպայակոյտեր, բեւեռային արչաւախումբեր, երկաթուղեաց ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և այլամերժօրէն ընդունած են Լոնժին ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելուլ թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր համբաւը նուիրագործող վարձատրութիւնք բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բաւէ յիչել մի քանին.

ԱՆՎԵՐՍ.— Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885

ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1889

ԺԸՆԵՎ.— Արտաքոյ մրցման. Անդամ ժիւրիի՝ 1896

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Մեծ մրցանակ 1897

ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ ժիւրիի՝ 1899

ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1900։

ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906

Եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՆԱՍԻՊ Ի. ՃԷՔՎԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Մահմուտբաչա փողոց թիւ 44, Մեծ-Շուկայ

Կը գտնուի բոլոր ժամագործի վաճառատուներուն մէջ 5—50

Ցիչեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ամենագեղեցիկ և ամենածոխ մթերք մը ոսկի չղթաներու և գոհարեղէնաց, ինչպէս մատանիներ, քայւեր, օղեր, ապարանջաններ, եւն. եւն.։ Ցանձնարարութիւնք ևս կ'ընդունուին։

Լ'Ա ՌՈՒՍՍԻԱ ՄԻՒԹՈՒԷԼ
ՏԸ Զ'ԷՔԱ ԶԸՒԻՈՆԻ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրութիւններ՝ ամէնէն թոյլատու եւ ամէնէն նպաստաւոր կերպով

Վճարուած վնաս	360,000 ֆրանք
Տարեկան գանձում	95,000 »

Արեւելքի համար Տնօրէններն են Տեարք՝ ՄԻՐՃԱՆ և ԹՕՓՈՒՋ

Պոլիս, Կալաթա, Ինայէթ խան, թիւ 6և կրկին 6

50—25

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ
VIN DE VIAL

ՔԻՆԱ ՄՍԻ ՀԻՒԹ

ԼԱՔԹՕ ՖՕՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

ԱՄԵՆԷՆ ԶՕՐԱՒՈՐ
ՈՅԺԻ ԴԵՂԸ
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է

ԱՆԱՐԻՒՆՆԵՐՈՒՆ, ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆԷ ՆՈՐ ԵԼԼՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԻՆԵՐՈՒՆ, ՏՂՈՑ ԵՒ ԾԵՐԵՐՈՒՆ

ՎԻԱԼ ԵՂԲԱՐՔ դեղագործ ի Լիօն
36, Բլաս Պէլ-Լըգուր, 36

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ

ԶԻՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ
ՀԱՍԸԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՅԷՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՖԸ ԽՕՔԷԱՆԻՅԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԸՐ

Իքրամիյէլէր Տէրսաատէթտէ Զիրաաթ Պանքասընըն Օսմանըը Պանգասընտան վէ թաշրալարտա մէքիւր պանգ շիւպէլէրինտէն թէէտիյէ օլունուր.

ԵԷՏԻՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ 1 ՄԱՅԻՍ 323 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթըը ճէլիլէսի սալօնունտա ալէնէն իճրա իտիլէճէք տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԻ ԱՏԷՏԻ 175,000

ԻՔՐԱՄԻՅԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ

ԻՔԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ	ՅԻՃՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ	ԴՕՐԴՈՒՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ
100,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	20,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻՅԷԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԸՔՏԱՐԸ

Ատէտ		Մըքտար					
1	Ատէտ	300,000	Ղուրուշ	Իքրամիյէ			
1	»	100,000	»	»			
1	»	50,000	»	»			
1	»	20,000	»	»			
6	»	60,000	»	»	պէհէրի	10,000	ղուրուշ
10	»	50,000	»	»	»	5,000	»
20	»	40,000	»	»	»	2,000	»
60	»	60,000	»	»	»	1,000	»
400	»	200,000	»	»	»	500	»
3000	»	240,000	»	»	»	80	»
31500	»	630,000	»	»	»	20	»
35,000		1,750,000					

Պէչիւզ Մուսթաֆա Զիրաաթ Պանքասը Մէճլիսի Իտարէսի հէյէթինէ Իստանպուլ ... վէ Մալիյէ Նէզարէթի ճէլիլէսինտէ Տիվանը Մուհասէպաթտան վէ Օսմանլը Պանգասընտան ... օլունաճագ, ... 20 ղուրուշ ... պիլէթ ... կիւնը կէչէճէք ... իլան օլունուր։

Պիլէթլէր՝ Տէրսաատէթտէ Զիրաաթ Պանքասը ... Օսմանլը Պանգասընտան ... Զիրաաթ Պանքասը ... Պանգը Օսմանի ... 25 ... պիլէթ ... 100 ... իքրամ ... վէ ... իլան օլունուր ... պիլէթլէր ... վերիլիր։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ 1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ — ՆԸՍՖ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ ԵՐՐԸՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ — ՐՈՒՊ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ 5 ՂՈՒՐՈՒՇ ՏԸՐ

ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՄԱՆ
— 17000 ՅԱՃԱԽՈՐԴ —

8ԷՆ 12 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ

Ա. ՊԱՌԻԿ

ՌՈՒՍԻ ՏԷՐ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ

Կը հայթայթենք Քաղաքիս ամենամեծ եւ որոց գին ունեցող վաճառատուններէ՝ որոնց հետ պայմանագրած ենք հետեւեալ ապրանքները.

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՔ պատրաստ եւ չափու վրայ, ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՔ,
ԶԱՆԱԶԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ

Կանանց յատուկ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ, ԿՕՇԻԿՆԵՐ, կահաւորման կերպասներ, կահ-կարասիք, գորգ, վարագոյր, եւն.։ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, Ժամացոյց, շղթայ, Վառարան եւ խոհանոցի սպասներ, ապակեայ եւ յախճապակեայ զանազան իրեղէններ, Կրամօֆօն եւ լուսանկարչական գործիքներ, քիւլէյ լամբարներ, պիսիքլէթ, եւ այլն։

«ԿԱՐՄԻՐ ԱՔԼՈՐ»

Թաւուգճըլար պիրուտէլէր խան, թիւ 2—3, Կ. ՊՈԼԻՍ 2—8